

LISTOPAD 11 (111)1997

ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

CENA 50gr

W GRABANOWIE

SZTUKA LUDOWA

Porady pszczelarskie

W nieliczne ciepłe dni listopada mogą się zdażyć późne obloty pszczół. Owady te źle znoszą długotrwałe zamknięcie w ulu bez możliwości wypróżnienia się, dlatego taki oblot jest dla nich bardzo korzystny. Późne obloty pszczół jesienią skracają czas ich zamknięcia. Jednak duża liczba ciepłych dni w miesiącach jesiennych może spowodować przedłużenie czerwienia przez matkę i większe wypracowanie się pszczół zimowych. Można temu zapobiec przez zmniejszenie ocieplenia bocznego czy powałkowego do czasu zaprzestania czerwienia przez matkę. Gdy temperatura w centrum kłębu wynosi 23-28°C (temperatura otoczenia ok. 0°C), wtedy spożycie pokarmu jest niewielkie a matka nie czerw. Jeśli ciepłota kłębu wzrośnie do 34-35°C matka przystępuje do czerwienia, wzrasta przemiana materii u zimujących pszczół i zwiększa się spożycie pokarmu. Przykładowo, w temperaturze otoczenia 15°C rodzina spożywa na dobę około 40g zapasu. Przy 2°C spożycie spada do 13g. W temperaturze niższej spożycie nieco rośnie z konieczności utrzymania stałej temperatury w kłębie. Jeżeli pszczoły korzystały przez cały sezon z jednego głównego i bocznego wylotu, to bezwzględnie nie należy żadnego z nich zamykać całkowicie a tylko zasiatkować lub nieznacznie zmniejszyć. Rodzina pszczoła ułożyła swoje zapasy dopasowując się do aktualnego układu otworów wentylacyjnych i wolnej powierzchni plastrów do uwiązania kłębu zimowego. Jeśli pszczelarz uniemożliwi wentylację w którymś z wylotów lub otworzy całkiem nowy, dotychczas nieużywany, wówczas bardzo skomplikuje zimowlę pszczołom. Tak więc o zapewnieniu dobrej wentylacji podczas zimy powinniśmy pamiętać na długo przed jesiennym karmieniem rodzin pszczelich. Niejednokrotnie zdarza się że dolny (główny) wylot może być dla uwiązanego przy nim kłębu niewystarczający. Dotyczy to

silnej rodziny bytującej w zbyt ciasnym gnieździe. Sytuację takiej rodziny można poprawić otwierając górny wylot. Ma to zastosowanie w ulach wielokorpusowych, gdyż taki rój przemieści się i uwiąże kłęb przy górnym wylocie, obejmując swym zasięgiem właściwy korpus pokarmowy i podczas zimy będzie mu łatwiej przemieścić się wyżej. Ważne jest przystosowanie konstrukcyjne uli do warunków klimatycznych, w których prowadzimy pasiekę, oraz ją zimujemy. Dobra izolacja cieplna ścian i powałki ula chroni rodzinę przed gwałtownymi zmianami temperatur zarówno latem jak i zimą. Solidna konstrukcja uli podnosi ich trwałość w przypadku przewożenia pasiek, a w czasie silnych wiatrów zapobiega wywracaniu się. Lżejsze ule (styropianowe, cienkościenne) należy silnie mocować do podstawek np. pasami; zwiększać wentylację gniazda (silne zawilgocenie). Istotną rzeczą jest zamocowanie daszka, w razie konieczności należy go obciążyć z góry np. cegłą chroniąc przed zerwaniem w czasie wiatru. W przypadku zimowania pasieki na odkrytym pasieczysku, po każdym silniejszym wietrze należy sprawdzić stan uli. Szybka interwencja nawet w przypadku przewrócenia się ula, może uratować zimujące pszczoły.

Po ustaniu lotów pszczół, ale w temperaturze nieco wyższej od 0°C, można przestawiać ule na pasieczysku. Czasem pszczelarz chce ule uporządkować (np. ustawić obok siebie te rodziny, które w następnym roku ma zamiar połączyć lub zasilić przez naloty). Pszczoły po zimie nie pamiętają pierwotnego położenia ula i nie błądzą jak wtedy, gdy przesuwa się ule w okresie lotów pszczół.

oprac. specj. ODR d/s pszczelarstwa:

M. Lewandowska, M. Kałabun, K. Osielski.

Zapobieganie chorobom wymienia

Skuteczne zapobieganie występowania zapaleń wymion u krów to:

- *prawidłowe żywienie i pielęgnacja (zdrowe krowy mają większą odporność na zapalenia wymienia)*
- *właściwy i higieniczny dój*

Najważniejsze zasady to:

- *dojenie zawsze o tej samej porze*
- *spokojne obchodzenie się z krowami*
- *przygotowanie wymienia do doju*
- *unikanie pustodoju*
- *niewykonywanie innych prac w oborze w czasie doju.*

Właściwy dój rozpoczyna się przeddojem, który ma za zadanie:

- *usunięcie bakterii z kanału strzykowego i zatoki mlecznej, co uniemożliwia wymieszanie się mleka znajdującego się w strzyku z mlekiem z zatoki mlecznej.*
- *sprawdzenie ewentualnego występowania zmian chorobowych w mleku.*

Dopiero po wykonaniu przeddoju należy oczyścić strzyki. Nigdy nie używać jednej szmatki do czyszczenia wymion u

więcej niż u jednej krowy. Dój właściwy należy rozpocząć w szczytowej fazie przypuszczenia mleka tj. nie później niż 1-2 min. po zakończeniu masażu. Sam dój nie powinien trwać dłużej niż 6-8 minut. Niedokładne wydojenie krowy i pozostawienie w wymieniu resztek mleka jest często przyczyną schorzeń wymienia. Dlatego dodawanie połączone z masażem poudojowym wpływa korzystnie na stan wymionu i jakość mleka. Ostatnią czynnością prawidłowo wykonanego doju powinna być dezynfekcja i zasklepianie strzyków. W ten sposób zniszczone zostaną zarazki chorobotwórcze znajdujące się na końcu strzyka oraz u wejścia do kanału strzykowego, jak również zostanie zamknięte samo wejście do kanału. Strzyki krów zasuszonych i wysokocielnych jałówek od 7 m-ca ciąży powinny być raz dziennie zanurzane w roztworze dezynfekcyjnym, gdyż 30 % nowych infekcji mastitis powstaje w okresie zasuszenia. Po każdym doju urządzenia powinny być wymyte i wydezynfekowane.

Józef Sokulski ZDR Wisznice

Z wizytą u../ Przedstawiam gospodarstwo /

Na granicy województwa białkopodlaskiego i chełmskiego w gminie Dębowa Kłoda we wsi Kolonia Krzywowierza znajduje się gospodarstwo Pana Eugeniusza Skorupskiego.

Gospodarstwo ma powierzchnię 31 ha, w tym 11 ha U.Z. Jest dobrze wyposażone w sprzęt rolniczy. Domeną gospodarza jest dbałość o ten sprzęt oraz staranną i prawidłową technologię upraw polowych. Ze względu na strukturę użytków rolnych gospodarstwo nastawione jest na utrzymanie krów mlecznych i hodowlę owiec.

Obora utrzymana jest pod kontrolą użytkowości a jałówki przeznaczone do dalszego chowu. Krowy żywione są sianokiszonką a ciągłą troską gospodyni jest wysoka jakość pozyskiwanego mleka.

Pan Eugeniusz współpracuje z ODR już od wielu lat. Otwarty jest na wszelkie nowości brał udział w Olimpiadach Wiedzy Rolniczej i może się pochwalić zajęciem miejsca w pierwszej dziesiątce w finałach krajowych olimpiady. Dzięki gościnności gospodyni Pani Marianny doradcy wypili nie jedną kawę.

Przy kolejnej kawie rozmawiamy o owcach.

Panie Gienku na terenie gminy Dębowa Kłoda gospodarstwo Pana wyróżnia się tym, że jako jedyny w gminie wrócił Pan do hodowli owiec.

Przerwałem hodowlę w latach 92 i 94 kiedy nie było zbytu ani na jagnięta ani na wełnę a w 1995 r znów wróciłem do owiec przede wszystkim dlatego że to lubię i "diabli mnie brali" jak owczarnia stała pusta.

Czy coś Pan zmienił zaczynając od nowa.

Zmieniłem rasę owiec z p.o.n. na czarnogłówkę. Mięsny typ owcy pozwala uzyskać lepsze przyrosty jagniąt i pozwala w moich warunkach wysyłać jagnięta na eksport w klasie ekstra. Ze zbytem korzystnym wełny są jeszcze kłopoty.

Czy się Panu ta hodowla opłaca

Na razie nie bardzo mimo dotacji jakie istnieją do stada podstawowego, reprodukcyjnego i zarodowego. Dobrze mi się współpracuje ze Związkiem Hodowców Owiec w Lublinie i lubię tę hodowlę.

Czy zamierza Pan powiększyć stado podstawowe

Tak do 70 szt matek, ale nie mogę kupić maciorek

Czego mogę Panu życzyć w tej pracy

Wzrostu opłacalności.

Wobec tego życzę panu entuzjazmu w dalszej hodowli i niech się to Panu opłaca.

Z D R Parczew.E.Andrzyk.

Co doradzać rolnikom ?

W okresie końca roku wegetacyjnego każdy z rolników podsumowuje swój rok gospodarczy, zastanawia się czy był to rok udany pod względem finansowym czy mniej korzystny. Co należałoby zmienić, jak zaplanować produkcję, aby gospodarstwo osiągnęło najlepsze efekty ekonomiczne.

Obecnie w Polsce wraz ze zmianą ustroju zerwane zostały powiązania między rolnikiem producentem, a przetwórcą bądź eksporterem produktów rolniczych. Rolnik pozostał sam i produkuje to co mu przyjdzie na myśl nie zwracając uwagi, czy będzie komu kupić jego produkcję. Często się zdarza, że rolnicy sprzedają swoje produkty poniżej kosztów wytworzenia, czyli nie otrzymują zwrotu poniesionych nakładów jak również obniżają cenę danego produktu na rynku na następne lata. Produkt o niskiej cenie w danym roku, w następnym mimio że może go być mniej i cena będzie rosła ale ceną wyjściową będzie miał zbyt niską nie pokrywającą kosztów produkcji. Często spotykam się z pytaniem rolników co produkować, na co się nastawiać, aby osiągnąć dobre wyniki ekonomiczne gospodarstwa. Odpowiedź jest bardzo trudna, gdyż każde gospodarstwo ma swoją specyfikę i inne warunki produ-

kcyjne. Często odpowiadam, że należy to produkować czego nie ma na rynku bądź jest w dużym niedoborze, co powoduje wzrost ceny i duże efekty finansowe. Jednak trafić w ten produkt nie jest tak łatwo, a wszelkie niedobory czasami nieduże są zaspakajane lawinowym subsydiowanym importem. Można policzyć ile czego zużywamy w kraju a ile produkujemy i ile można wyeksportować. Bądź ile produkujemy a ile zużywamy i ile należałoby zaimportować, ale nie może być tak jak w tym roku ze zbożem gdy import nie był kontrolowany. Aby mieć dobre prognozy i dobrze doradzać rolnikom co produkować należy mieć takie dane:

- Ile danego produktu się produkuje
- Ile danego produktu się zużywa
- Jakie są ceny danego produktu na świecie
- Jakie są substytuty danego produktu
- Ile danego produktu można weksportować
- Jakie są założenia polityki państwa odnośnie importu

Kazimierz Samczuk
ZDR Wisznice

Jod w żywieniu przeżuwaczy

Intensyfikacja produkcji oraz wzrost wydajności zwierząt wymagają nie tylko pełnego pokrycia potrzeb białkowo-energetycznych, lecz także właściwego zbilansowania ilości składników mineralnych i witamin. Niska koncentracja składników mineralnych w wielu paszach gospodarskich znajduje odbicie nie tylko w zmniejszonej produktywności zwierząt, a także notuje się ich niedobory w siarze i mleku, co stanowi przyczynę zmniejszonej podaży tych składników dla cieląt i ludzi.

Jod jest jednym z kluczowych dla przemiany energii zwierząt pierwiastkiem śladowym. Wchodzi w skład hormonów tarczycy: tyroksyny i trijodotyroksyny. Niedobór tego mikroelementu w tarczycy powoduje spadek wytwarzania tyroksyny, która reguluje przemianę podstawową i wpływa na czynności płciowe. U przeżuwaczy bierze też udział w przemianach karotenów w witaminę A. Deficyt tego pierwiastka w organizmie zwierząt powoduje również zahamowanie

wzrostu, zaburzenia w rozrodzie, zahamowanie rozwoju płodu, zamieranie, resorpcję, poronienia lub rodzenie się małych noworodków. Ruja u krów jest nieregularna i osłabiona. Często występuje bezpłodność i spadek wydajności mlecznej.

W ciągu minionych 30 lat na terenie całego kraju zanotowano znaczny niedobór jodu zarówno u zwierząt jak i ludzi. Jednym z głównych źródeł jodu pokarmowego dla ludzi może być mleko i produkty pochodzenia mlecznego. Zawartość jodu w mleku krów zależy od jego poziomu w paszach i dodatkach paszowych, stadium laktacji, odległości od morza. Dobrym uzupełnieniem tego pierwiastka w dawce pokarmowej dla krów są lizawki oraz dodatki paszowe w postaci premiksów mineralno-witaminowych np. **EKOMIX-y**. Zawarte w **EKOMIX-ach** mikroelementy oraz witaminy występują w postaci łatwo przyswajalnych związków i w pełni pokrywają zapotrzebowanie krów na poszczególne składniki pokarmowe w tym także na jod.

Poziom jodu jest dostosowany do aktualnie stosowanych norm żywienia przeżuwaczy.

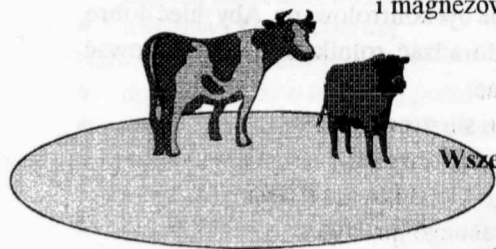

EKOPLON S.A.
K I E L C E

oferuje:

**szeroki asortyment EKOMIX®-ów dla drobiu, bydła i trzody chlewnej, a także
Koncentraty i Superkoncentraty paszowe.**

Polecamy dolistne nawozy makro- i mikroelementowe o naturalnych właściwościach ochronnych grzybo- i owadobójczych o nazwie EKOLIST®, płynne saletry: wapniową i magnezową oraz nawozy ogrodnicze i kwiatowe typu MULTIVIT®.

**Wszelkie informacje o produktach firmy dostępne są w biurze
PPHU EKOPLON S.A.**

25-501 Kielce, ul. Sienkiewicza 76,

tel/fax (041) 366-06-42, 368-42-50, 366-07-38

oraz w sieci dystrybucyjnej na terenie całego kraju.

CHOROBY PRZECHOWALNICZE

Owoce po zerwaniu z drzewa i złożeniu na dłuższy okres w przechowalni lub chłodni mogą zapadać na choroby fizjologiczne i grzybowe. Najczęściej choroby fizjologiczne pojawiają się na owocach, które zostały nieodpowiednio wyprodukowane, zebrane w niewłaściwym czasie lub przechowywane w niepowodnych warunkach. Przyczyną wielu chorób fizjologicznych jest brak wapnia lub niewłaściwe proporcje między zawartością wapnia a zawartością innych składników mineralnych (głównie potasu) w owocach. Niedobór wapnia w jabłkach przyczynia się do niższej ich jędrności. Owoce mniej jędrne są podatniejsze na obicia i działanie grzybów powodujących gnicie. Owoce źle odżywione wapniem ulegają często gorzkiej plamistości podskórnej (jabłka) i skorkowaceniu miąższu (gruszki). Choroby te występują już w sadzie a dalej mogą rozwijać się w przechowalni. Zbyt późne zebranie owoców jabłoni i gruszy może być przyczyną wystąpienia **rozpadu wewnętrznego** w czasie przechowywania. Objawem tej choroby jest przedwczesne starzenie się owoców. Wyglądają one jak spuchnięte, stają się bardzo miękkie, pękają, skórka oddziela się od miąższu. Rozpadowi wewnętrznemu można zapobiec przez właściwe określenie terminu zbioru, wielokrotny zbiór i opryskiwanie drzew solami wapnia. **Zbrunatnienie przygniezdne**, to choroba występująca często w chłodni, przede wszystkim na odmianie McIntosh. Miąższ wokół gniazda nasiennego staje stopniowo brązowy, owoc traci apetyczny wygląd i smak. Zbrunatnienie przygniezdne występuje często na owocach zebranych zbyt wcześnie, przechowywanych w temperaturze zbyt niskiej lub przy zbyt wysokim stężeniu CO₂ w chłodni z kontrolowaną atmosferą.

Miękka oparzelizna chłodniowa jest spowodowana uszkodzeniem miąższu przez zbyt niską temperaturę lub zbyt wysokie stężenie CO₂ w chłodni KA. Występowaniu chorób grzybowych zależy głównie od ochrony sadu przed chorobami i szkodnikami. Prawidłowy termin zbioru i wysoka zawartość wapnia w owocach zapobiega rozwojowi tych chorób w przechowalni.

Szara pleśń wywołwana jest przez grzyb *Botrytis cinerea*. Grzyb ten poraża jabłka w okresie kwitnienia szczególnie gdy pogoda jest chłodna i wilgotna. *Botrytis cinerea* umiejscawia się w kielichu jabłka i pozostaje tam aż do chwili gdy owoc znajdzie się w przechowalni. Grzyb tolerancyjny jest na zmiany temperatury i wilgotności. Pora-

żony owoc pokrywa się jasnobrązowymi plamami gnilnymi, ulega zmiękczeniu. Choroba rozprzestrzenia się z łatwością na owoce sąsiednie. Poleca się opryskiwanie zapobiegawcze Euparenem 50 WP podczas kwitnienia a także zapobiegawczo-interwencyjne na dwa tygodnie przed zbiorem. **Gorzka zgnilizna jabłek** powodowana jest przez dwa gatunki grzybów z rodzaju *Pezizula*. Grzyby te występuje powszechnie w naszych sadach rozwijając się saprofitycznie na martwych sęczkach i krótkopędach. Do infekcji dochodzi w sadzie w drugiej połowie lata, a objawy chorobowe występują dopiero pod koniec przechowywania. Z chwilą gdy jabłka zaczynają dojrzewać strzępki grzybnia przerastają do miąższu i następuje gnicie. Objawem choroby są brązowe, okrągłe plamy gnilne rozszerzające się w głąb. Miąższ owocu staje się gorzki. Gnią tylko te jabłka, które zostały zakażone na drzewie. Choroba ma charakter lawinowy, to znaczy objawia się prawie jednocześnie na wszystkich zakażonych jabłkach. Najczęściej poraża odmiany Golden Delicious, Gala, Elstar, Cortland. Zwalczanie ran zgorzelowych na drzewie zapobiega występowaniu tej choroby w przechowalni. W walce z gorzką zgnilizną skuteczne jest również opryskiwanie Topsinem 0,1 % lub Befranem na dwa tygodnie przed przewidywanym terminem zbiorów.

Mokra zgnilizna jabłek jest wynikiem porażenia przez grzyb z rodzaju *Penicillium*, który przedostaje się do owocu przez uszkodzoną skórę. Na owocach pojawiają się wodniste, ciekące plamy gnilne, pokryte zielonkawo-niebieskimi brodawkami zarodników. Owoce pachną pleśnią. Zwalczanie choroby polega na dbałości o jakość jabłek i na utrzymaniu higieny i czystości skrzynek i palet, przechowalni i chłodni.

Brunatna zgnilizna drzew ziarnkowych występuje już w sadzie i jest wywołwana przez grzyb z rodzaju *Monilinia*. Na owocach pojawiają się okrągłe, brunatne plamy gnilne z koncentrycznie ułożonymi zarodnikami. Z biegiem czasu tworzy się "mumia owocowa". W przechowalni choroba przenosi się z jednych owoców na drugie. Zabiegi przeciwko parchowi zwalczają również tę chorobę. Jeśli owoce zostały uszkodzone przez grad należy opryskać drzewka Topsinem 0,1 %.

Opr. Kacprzak Elżbieta

Informacja

Katedra Hodowli Bydła Akademii Rolniczej w Lublinie

- zamierza podjąć badania nad oceną wartości genetycznej spotykanego na terenach wschodniej Polski bydła tzw. "białogrzbietów" (patrz zdjęcie). Bydło to w okresie przedwojennym uznawane było jako odrębna rasa i jak wynika z dostępnych informacji charakteryzowało się stosunkowo wysoką zawartością białka w mleku. W badaniach Akademia Rolnicza w Lublinie chce określić, czy zachowana została pewna odrębność genetyczna u bydła w stosunku do rasy czarnobiałej. Katedra zainteresowana jest wszystkimi kategoriami tego bydła tzn. krowami, jałówkami i buhajami. Informacje o posiadanych sztukach tego bydła z podaniem dokładnego adresu prosimy kierować poprzez specjalistów Ośrodka Doradztwa Rolniczego lub bezpośrednio do Katedry,
- Katedra zainteresowana jest zakupem cieliczek (w wieku od 2 tyg. do 4 msc.) pochodzących z bliźniąt różnopłciowych tzn. gdy drugim cielęciem jest buhajek.

Rolników posiadających takie sztuki prosimy o informację z podaniem dokładnego adresu poprzez specjalistów Ośrodka Doradztwa Rolniczego lub listownie bezpośrednio na adres Katedry: Katedra Hodowli Bydła Akademii Rolniczej w Lublinie ul. Akademicka 13, 20-934 Lublin.

Po otrzymaniu informacji Katedra nawiąże bezpośredni kontakt wraz z wizytą asystenta i uzgodni cenę zakupu.

Kierownik Katedry

Prof. zw. dr hab. Zygmunt Litwińczuk

Ogłoszenia

ANDRZEJ MATYSIEWICZ zam. Bezwola ul. Stara Wieś 40 a tel. 352-44-10 w. 382

Sprzedam 10 t siana

PIOTR PARAFINIUK zam. Ortel Królewski 77 tel. 341-10-38

Sprzedam przyczepę zbierającą i dmuchawę do siana

ZBIGNIEW OSTAPIUK zam. Manie 72 gm. Międzyrzec Podl.

Sprzedam ciągnik T-25, rok produkcji 1988

JAN SAWICKI zam. Łosice ul. Białostocka 34 tel. 357-37-81

Sprzedam dmuchawę sztorcową do siana i słomy. Cena do uzgodnienia

JERZY SZABACIUK zam. Szóstka 147 tel. 372-11-49

Sprzedam kombajn ziemniaczany "Anna" - stan b. dobry

WIESŁAW GRODEK zam. Leitnie 6, 21-211 Dębowa Kłoda

Sprzedam kombajn BIZON SUPER - Z O56. Stan b. dobry

LESZEK TURUK zam. Zaliszcze gm. Podedwórze tel. 379-41-10 w. 160

Sprzedam samochód Żuk - sprawny - tanio

JAN CHILCZUK zam. Motwica 38, tel. 379-32-00

Sprzedam czyszczalnię do rumianku

TADEUSZ CHARYCKI zam. Zahajki 72 a - tel. 37-20-312

Prasy kostkujące i zwijające, stan bardzo dobry, serwis gwarancyjny i pogwarancyjny. Skup, sprzedaż, remonty maszyn rolniczych.

ZBIGNIEW PANASIUK zam. Zahajki 42 gm. Drelów tel.

(057) 37-20-293

OPTIMUS - używane maszyny z Niemiec z ciągłej sprzedaży: kombajny zbożowe, ziemniaczane, prasy wysokiego zgniotu, rolujące, przyczepy zbierające, wyorywacze do buraków, traktory, inne - pełen asortyment na zamówienie. Zapewniony części + serwis

ZBIGNIEW PAWŁOWSKI zam. Huszlew 197 tel. (057)

358-01-56

Sprzedam prasę niemiecką średniego zgniotu Macornik i plugi obracalne 3 - skibowe

ZBIGNIEW SELUK zam. Błonie gmina Janów Podlaski tel. 341 36 45

Sprzedam chłodziarkę do mleka 160 l / 8 konwiowa

Program cyklu TVP "Magazyn Notowań" - emisja programu 11³⁰ - 11⁵⁵

poniedziałek 10.11.1997 r.

- Żywność z cenzurką - wizyta w kilku gospodarstwach ekologicznych z produkcją mleka
- Rodzinna przetwórnia - pr. nt. uprawy warzyw oraz ich przetwarzania w rodzinnych zakładach

środa 12.11.1997 r.

- Mleko z Zielonej wyspy - wizyta u irlandzkich rolników
- czwartek 13.11.1997 r.**

- Ekochlewnia - pr. nt. biopreparatów, które są wykorzystywane w chlewniach do przetwarzania ściółki na nawóz
- Kłopotliwe szczeliny i wentylacja - pr. nt. "Czym uszczelnić dom"

piątek 14.11.1997 r.

- Uchronić od zapomnienia - prezentacja Gminnego Ośrodka Kultury w Urzędowie woj. lubelskie
- Pogoda dla rolnika - pr. nt. prognozowania pogody dla rolników w woj. koszalińskim

poniedziałek 17.11.1997 r.

- Safari w gospodarstwie - wizyta w gospodarstwie Państwa Rasmussen w Świerkocinie w woj. gorzowskim
- Holenderskie gospodarowanie - wizyta w miejscowości Łupawa w woj. słupskim, gdzie gospodarują Holendrzy

wtorek 18.11.1997 r.

- Azja - warzywnik świata - w programie oprócz pochodzenia warzyw powiemy o tym jak obecnie hoduje się nowe odmiany
- Duży może dużo - wizyta we wsi Marków, gdzie rolnicy założyli spółdzielnię

środa 19.11.1997 r.

- Z Francji rodem - rasa bydła limousin

czwartek 20.11.1997 r.

- Budujemy dom
- Ładny gips - nowa technologia budowania za pomocą pustaków tzw. R

piątek 21.11.1997 r.

- Spółdzielczość po nowemu - w programie opowiemy jak rolnicy z woj. rzeszowskiego założyli spółdzielnię i jak ona funkcjonuje
- Dochodowe kolby - w programie pokażemy jedną z grup marketingowych, powstałych przy pomocy Fundacji

Przedsiębiorczości Wiejskiej w woj. bydgoskim, zajmującej się dostawami kukurydzy cukrowej

poniedziałek 24.11.1997 r.

- Współpraca warta korony - pow.- pr. nt. wspólnot mechanizacyjnych w Danii

wtorek 25.11.1997 r

- Wegetariański schabowy - pow. - wykorzystanie soi w żywieniu ludzi

- Chrzanowe ABC -

środa 26.11.1997 r.

- Zielona Klinika - niedobór tlenu, zespół tłustej krwi - azotyny i azotany - zagrożenie dla zwierząt

czwartek 27.11.1997 r.

- Czas na porządki

- Zatrzymać ciepło

piątek 28.11.1997 r. - Rybacka edukacja - wizyta w Sierakowie, gdzie mieści się Szkoła Rybacka

- Technikum dla wsi - wizyta w Uściu Gorlickim w woj. nowosądeckim, gdzie działa jedyna w Polsce szkoła średnia, w której wprowadzono przy pomocy pracowników ODR-ów dwa autorskie programy: agroturyzm dla dziewcząt i usług technicznych na wsi dla chłopców

poniedziałek 01.12.1997 r.

- Koński świat - prezentacja rolników z Rabego, którzy oprócz hodowli koni, założyli firmę produkującą prefabrykaty do domków jednorodzinnych
- Gospodarstwo na kredyt - przedstawimy mechanizm uzyskiwania kredytów z urzędów pracy

wtorek 02.12.1997 r.

- Handel i ekologia - relacja z Międzynarodowych Targów Ekologicznych we Frankfurcie nad Menem

środa 03.12.1997 r.

- Elementarz hodowcy cz. 2 - bydło mięsne
- Herefordy z Warmii

czwartek 04.12.1997 r.

- Komfort w chlewni - pow.
- Dbajmy o lochy

piątek 05.12.1997 r.

- Marchewkowa wspólnota - powt.
- Sklep na kółkach

Ocena stacyjna knurów stadnych w okręgu działania Stacji Hodowli Zwierząt w Lublinie w 1995/96.

Świnie utrzymywanych obecnie ras i linii wyraźnie różnie reagują na ujednolicone warunki środowiska produkcyjnego, w tym zwłaszcza w zakresie poziomu i jakości żywienia.

W Stacji Kontroli Użytkowości Rzeźnej Trzody Chlewnej biorące udział w teście loszki (po dwie z miotu) żywione są taką samą drobną granulowaną mieszanką w skład której wchodzi (w %)

jęczmień	52
pszenica	30
koncentrat B-20 firmy UNA HAKRA	18
a jej wartość pokarmowa	
- energia metaboliczna	12,85 MJ/kg
- białko ogólne %	17,30
- lizyna %	0,95

Na podstawie oceny kojarzeń uzyskujemy informację dotyczącą cech rodziców tj. (i o aktualnie działających knurach stadnych) bez potrzeby ich zabijania.

Ocena poubojowa jest najwszechstronniejszą oceną wartości rzeźnej świń. Ostateczna ocena pełnego rodzeństwa za pomocą indeksu selekcyjnego oparta jest na porównaniu ich wartości ze średnimi również wycenionych w ciągu ostatnich dwu lat w tej samej stacji.

Uwzględnione były dotychczas w indeksie cztery cechy tj.

- średni dzienny przyrost w teście (25 - 100 kg)
- średnia grubość słoniny z 5-ciu pomiarów
- powierzchnia "oka" połędwicy
- masa sztuki bez słoniny i skóry
- a zamierza się uwzględnić 3 cechy:
- średni dzienny przyrost w teście (25 - 100 kg)
- zużycie paszy na 1 kg przyrostu
- procentowa zawartość mięsa w tuszy

Na terenie makroregionu środkowo - wschodniego użytkowane są knury (42 szt.), które uzyskały dodatnie indeksy selekcyjne (oceniono minimum 10 córek danego knura).

Potomstwo najlepszych knurów zużywało w teście 3 kg paszy na kg przyrostu. Charakteryzowało się bardzo dobrym przyrostem dziennym, cienką słoniną i wysoką zawartością mięsa w tuszy (tab. 2) niejednokrotnie przeżywając w tym zakresie średnie wyniki krajowe (tab.1).

Tab. 1

Średnie wyniki oceny świń w/g ras w Polsce w 1996

Rasa	Przyrost dzienny (g)	Grubość słoniny (cm)	Procent mięsa w tłuszczu
WBP	774	1,95	53,55
PBZ	786	2,06	53,46

PUŁ	766	2,21	51,29
PI	697	1,23	65,22
HA	691	1,68	57,49

Tab. 2.

Średnie wyniki oceny najlepszych knurów w/g ras w OSHZ Lublin w 1996 r.

Rasa	Przyrost dzienny (g)	Grubość słoniny (cm)	Procent mięsa w tuszy	Kojarzenie	
				KNURY	LOCHY
				Nazwa linii	z fermy
WBP	834	1,92	55,2	Rasmus	Próchenki
	876	2,01	51,9	Wandal	Czesłowice
PBZ	870	1,91	56,3	Figiel	Dawidy
	840	1,70	54,5	Orant*	Bełczac
	894	2,12	53,5	Drab	Smoryń
	985	2,06	52,2	Tułacz	Gorajec
PUŁ	847	2,26	52,2	Wicher	Brzeziny
Pi	816	1,28	63,0	Ster	Gorajec
HA	wycena ukończona będzie w III kw. 1997 r.			Buk*	Gorajec
				Cis	Niedźwica

* właściciel knura Zakład Unasieniania Białka

Zależnie od tego czy produkowane tuczniki sprzedawane będą:

A - według wagi żywej

B - z uwzględnieniem procentowej zawartości mięsa w tuszy powinny być dobierane do krzyżowań knury odpowiedniej rasy, linii np. (uwzględniając parametry z tab. 2 w/g kolejności)

A - knury linii Tułacz, Drab, Wandal, Figiel, Wicher, Orant, Rasmus, Ster

B - knury linii Ster, Figiel, Rasmus, Orant, Drab, Tułacz, Wicher, Wandal.

Używając w krzyżowaniu towarowym knury optymalnie dobrane jest możliwość uzyskania efektów w postaci zwiększonej zawartości mięsa w tuszy i przyroście u produkowanych tuczników. Zasadne zatem jest, aby na terenie makroregionu środkowo - wschodniego wykorzystywać w jednym stadzie potencjał genetyczny kilku ras poprzez różne modele doboru i krzyżowania.

Zbigniew Bajda
Regionalny Związek Hodowców
Trzody Chlewnej w Lublinie

Dossche Poland Sp. z o.o.
62 - 800 Kalisz
ul. Obozowa 34/36
tel. (0-62) 766 50 05
fax (0-62) 766 50 07

PASZE
KONCENTRATY PASZOWE
PREMIXY

Nasza oferta obejmuje:

mieszanki pełnoporcjowe, koncentraty i premixy dla:
TRZODY CHLEWNEJ - prosięta, warchlaki, tuczniki, lochy
BYDŁA - cielęta, opasy, bydło mleczne
DROBIU - kury, brojlery, indyki, kaczki, gęsi

DOSSCHE ZAPEWNIA
ZAWARTOŚĆ W NASZYCH PRODUKTACH BIAŁKA,
AMINOKWASÓW, ENERGII, WITAN MIKRO- I MAKRO-
ELEMENTÓW ZAPEWNIĄCĄ

- DOSKONAŁĄ ZDROWOTNOŚĆ STADA
- NAJLEPSZE EFEKTY EKONOMICZNE

*dzięki świetnym przyrostom, niskiemu zużyciu paszy, skróceniu okresu tuczu i
podniesieniu mięsności tuszy*

Szczegółowych informacji o produktach DOSSCHE POLAND
udziela nasz przedstawiciel
Piotr Limowski, tel. 0- 90227523
w godz. 7.00 - 8.00 i po godz. 20.00

DOSSCHE - Najlepsze Pasze
Najlepsze Rezultaty

*Zapraszamy do naszej hurtowni w Leśnej Podlaskiej - Krzysztof Woliński ul.
Bielska 41, oraz do punktu sprzedaży w Sworach u Jana Laskowskiego, ul.
Rolnicza 1.*

POSZUKUJEMY DYSTRYBUTORÓW NA TERENIE WOJ.
BIALSKOPODLASKIEGO !

PROSIMY O ZGŁOSZENIA DO K. WOLIŃSKIEGO tel. 345 00 46

Ceny targowiskowe w kraju od 20 paź. do 25 paź. 1997 r.

Lp.		Targowisko	Pszeni ca	Żyto	Jęczmi eń	Ziem niaki	Prosi ęta	Jaja	Jabłka	Cebula
	Jedn.miary		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	para	szt	zł/kg	zł/kg
		min.	44	29	37	18	170	0,26	0,85	0,80
		max	54	43	60	35	240	0,45	1,60	1,60
		średnie	64	58	48	50	200	0,34	1,20	1,20
1	Białystok	Siemiatycze	45	30		23	240	0,30	1,20	1,00
2	Bielsko Biała	Sucha Besk.	64	58	60	35	240	0,35	1,00	1,20
3	Bydgoszcz	Koronowo	44	36	40	30	210	0,28		1,00
4	Chełm	Chełm				25	180	0,35	1,00	1,20
5	Chełm	Krasnystaw	50			30	180	0,30	1,00	1,20
6	Ciechanów	Płońsk	45	30	40	18	225	0,28	0,90	
7	Elbląg	Susz	45	32	38	29	220	0,28	1,00	1,10
8	Gdańsk	Kościerzyna	50	40	47	35	235	0,28	1,20	1,10
9	Gorzów W.	Drezdenko	50	35	40	25	200	0,27	1,50	1,60
10	Jelenia Góra	Lubań	50	35	42	35	200	0,27	1,30	1,20
11	Katowice	Siewierz	55	40	45	28	220	0,28	1,00	1,00
12	Konin	Konin	56	40		33	200	0,27	1,50	1,10
13	Kraków	Proszowice	45	36	37	26	220	0,35	1,00	0,80
14	Krosno	Krosno	63		50	38	200	0,32	1,00	1,10
15	Legnica	Jawor	47		42	35	205	0,28	0,85	0,65
16	Łódź	Ozorków	48	36	46	22	220	0,27	1,00	1,00
17	Łomża	Kolno	50	30	42	20	200	0,35	1,00	1,00
18	Nowy Sącz	Nowy Targ	60	50	50	35	210	0,45	1,50	1,40
19	Olsztyn	Szczytno	48	32	40	35	210	0,26	1,30	1,00
20	Opole	Brzeg				40	180	0,26	1,20	1,40
21	Płock	Gostynin	45	33	38	20	220	0,33	1,30	1,00
22	Poznań	Pniewy	53	37	40	35	220	0,27	1,20	1,20
23	Przemyśl	Jarosław				50	200	0,28	1,10	1,20
24	Radom	Zwoleń	50	32	40	25	220	0,30	1,20	1,20
25	Rzeszów	Leżajsk	58		49	31	190	0,34	1,00	1,30
26	Siedlce	Siedlce	50	30		20	180	0,35	1,60	1,40
27	Siedlce	Sokołów	50	29	40	19	170	0,29	1,15	1,20
28	Suwałki	Olecko	44	30	39	28	240	0,28	1,20	1,20
29	Toruń	Biskupiec	46	35	39	30	240	0,22	1,30	1,40
30	Warszawa	Grodzisk Maz.	55	36	47	35	190	0,30	1,50	1,50
31	Zamość	Biłgoraj	53	40	46	38	195	0,30	1,10	1,20
32	Zamość	Zamość	44	38	37	30	180	0,29	1,10	1,25

BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

Obradowała Komisja Postępu Rolniczego, Promowania Stowarzyszeń i Zrzeszeń Producentów

15 października br. obradowała Komisja Postępu Rolniczego, Promowania Stowarzyszeń i Zrzeszeń Producentów. Posiedzenie poświęcone było możliwościom i problemom związanym z funkcjonowaniem na naszym terenie zrzeszeń producentów oraz roli i zadaniom, jakie stoją przed Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego. Gośćmi komisji byli przedstawiciele zrzeszenia „Sadpol” z Polubicz oraz pracownicy ODR w Grabanowie.

W pierwszej części obrad zastanawiano się nad szansami, jakie stwarza rolnikom łączenie w grupy i wspólna obrona interesów ekonomicznych gospodarstw. Panowie Tadeusz Mazurek i Jerzy Klimczak (byli i obecny Prezes zrzeszenia) zaprezentowali zebranym informację o swoim zrzeszeniu.

„Sadpol” powstał gdyż grupa producentów jabłek z terenu Polubicz postanowiła wspólnie prowadzić działalność handlową i z pozycji większej koncentracji produkcji uzyskiwać korzystniejsze warunki umów handlowych. Pomocy w tworzeniu zrzeszenia udzieliła Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej oraz szkocka firma konsultingowa SAG.

Obecnie zrzeszenie skupia 29 członków i otwarte jest na producentów z terenu gminy Wisznice. W pierwszym roku działalności obrót wyniósł ok. 2 mld zł z czego 1% przeznaczono na pokrycie kosztów funkcjonowania zrzeszenia. Dodatkowo członkowie grupy corocznie płacą składki w wysokości równowartości 25 q żyta.

dokończenie na stronie 2

W NUMERZE:

- Skrobiowe przestępstwo
- Z prac Zarządu BIR
- Tegoroczne plony i zbiory
- Unia Europejska nie zamierza wspomagać polskich rolników
- Rynek mleczarski do 2000 roku
- Szanse i zagrożenia dla polskiego rolnictwa po wejściu do Unii Europejskiej
- Umowy zawierane w związku z zaprzestaniem działalności rolniczej

Biuletyn Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
Adres Redakcji: 21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (057) 3420032, 3443014; Fax. (057) 3420032

dokończenie ze strony 1

W planach Sadpolu jest zakup od Urzędu Gminy w Wisznicach bazy skupu w Polubiczach oraz budowa chłodni na ok. 2000 t jabłek. Zrzeszenie zakupiło akcje tworzącej się giełdy lubelskiej co upoważnia je do dzierżawy boksu i prowadzenia działalności handlowej na giełdzie. Stawia to jednak, przed zgrupowanymi w zrzeszeniu producentami, wyzwania co do jakości towaru tak by oferta handlowa zrzeszenia była jednorodna.

Obok zalet funkcjonowania grup producenckich istnieją także, co podkreślali reprezentanci Sadpolu, mankamenty. Polityka państwa nie do końca sprzyja tworzeniu zrzeszeń. Przykładem może być rynek kredytowy na którym, ograniczony jest dostęp do kredytów preferencyjnych o charakterze inwestycyjnym.

Drużga część posiedzenia poświęcona była roli i zadaniom Ośrodka Doradztwa rolniczego. W obradach uczestniczyli pracownicy ODR w Grabanowie: pani Janina Kępka, Pani Bożena Michalczuk oraz Pan Mieczysław Kapłan. Przedstawili oni strukturę organizacyjną ODR oraz podstawowy zakres funkcjonowania. Szerzej rozmawiano o wpływie jaki mają rolnicy na rodzaj działań, jakie podejmuje ODR na ich rzecz. W chwili obecnej realizuje się on za pośrednictwem Społecznych Rejonowych Rad Doradztwa Rolniczego, w składach których są po dwaj przedstawiciele każdej gminy. Członkowie komisji zaproponowali by w planach działań ODR uwzględniane były sugestie Izby Rolniczej, która jest demokratycznie wybraną reprezentacją rolników województwa.

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH.

DONIESIENIE O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA

Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych skierował do Prokuratury Rejonowej w Warszawie doniesienie o popełnieniu przestępstwa związanego z importem do Polski mączki ziemniaczanej. Zdaniem Zarządu KRIR zostały naruszone procedury przy ustalaniu cel na skrobie i jej modyfikatory.

UBEZPIECZENIA

UBEZPIECZENIA WZAJEMNE

W dniach 24-25 października br, w Siedlcach odbyło się szkolenie poświęcone organizacji i zasadom działania Towarzystw Ubezpieczeń Wzajemnych. W szkoleniu uczestniczyło ośmiu delegatów Białkopodlaskiej Izby Rolniczej. Było ono okazją do zapoznania się z warunkami ogólnymi ubezpieczeń, taryfami oraz sposobami sprzedaży ubezpieczeń. Szkolenie zorganizowane zostało przez Zrzeszenie Krajowe Banków Spółdzielczych, Lubelski Bank Regionalny SA. Podobne szkolenia były już organizowane w Zamościu i Nałęczowie.

Z PRAC BIAŁKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ.

POSIEDZENIA ZARZĄDU BIR

7.10.1997 r.

Posiedzenie poświęcone było min. sprawom związanym z przystąpieniem Białkopodlaskiej Izby Rolniczej do Towarzystwa ubezpieczeń Wzajemnych. Postanowiono czynić starania o wejście do Wielkopolskiego TUV, gdzie wkład założycielski wynosi od 1000 do 2000 zł. Ostateczna decyzja w tej sprawie należeć będzie, zgodnie ze Statutem BIR do Walnego Zgromadzenia.

Zarząd zajmował się kwestiami związanymi z ochroną rodzimego rynku rolnego. Wyraził zgodę na wystąpienie do Rządu RP z postulatem ograniczenia importu zbóż i kukurydzy oraz wprowadzenia wyższych cel na wełnę (duży import z WNP).

W dalszej części posiedzenia Zarząd wypracował stanowisko w sprawie zawarcia między Krajową Radą Izb Rolniczych a FAPA „Memorandum o Porozumieniu” będącego podstawą do uruchomienia „Programu Inwestycyjnego dla rynków hurtowych”.

W myśl porozumienia Izby Rolnicze z Warszawy, Lublina, Wrocławia i Gdańska otrzymają akcje lokalnych rynków hurtowych i w drodze odrębnych porozumień udostępnią powierzchnie handlowe innym izbom rolniczym.

Białkopodlaska Izba Rolnicza zawrze umowy z Izbą z Lublina, na mocy których podlascy rolnicy otrzymają możliwość handlowania na tworzonej giełdzie lubelskiej.

21.10.1997 r.

Posiedzenie poświęcone było sprawom związanym z organizacją Walnego Zgromadzenia Delegatów Białkopodlaskiej Izby Rolniczej.

Postanowiono zwołać posiedzenie na 17 listopada 1997 r na godzinę 10.00. Miejscem obrad Walnego Zgromadzenia będzie sala konferencyjna Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej, ul. Brzeska 41.

*Proponowany porządek obrad Walnego Zgromadzenia
Delegatów Białkopodlaskiej Izby Rolniczej:*

1. Otwarcie posiedzenia
2. Sprawy regulaminowe
stwierdzenie quorum, przyjęcie porządku obrad, przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia,
3. Informacje z działalności Białkopodlaskiej Izby Rolniczej za 10 miesięcy 1997r.
4. Interpelacje, wnioski i zapytania
5. Wystąpienie przedstawiciela TUV Wielkopolska
6. Dyskusja
7. Odpowiedzi na interpelacje wnioski i zapytania,
8. Podjęcie uchwał w sprawie:
przystąpienia do TUV, przystąpienia Białkopodlaskiej izby Rolniczej do regionalnego Porozumienia Izb rolniczych Północno-Wschodniej Polski, kupna nieruchomości ma siedzibę Białkopodlaskiej Izby Rolniczej, przystąpienia do Programu Inwestycyjnego Giełdy Rolno-Ogrodnicznej S.A. w Lublinie, zmian w budżecie Białkopodlaskiej Izby Rolniczej,
9. Sprawy bieżące,
10. Zamknięcie posiedzenia.

WIADOMOŚCI

TEGOROCZNE PLONY I ZBIORY

Plony zbóż podstawowych wyniosły 28,5 q/ha (o 0,4 q/ha niższe od ubiegłorocznych). Zbiory sięgają 25 mln ton (o 0,1 mln ton wyższe od ubiegłorocznych). Pożądany import - ok. 600 tys. ton pszenicy konsumpcyjnej. Plony rzepaku wysokie - 18,4 q/ha, ale produkcja 584,4 tys. ton jest wyższa zaledwie o 130 tys. ton od ubiegłorocznej, najniższej w historii. Konieczny import ok. 450 tys. ton nasion rzepaku. Zbiory ziemniaków - 21,1 mln ton tj. o 6 mln ton niższe od ubiegłorocznych i aż o 15 mln ton niższe od średniej w latach 86-90. Zbiory buraków cukrowych (niższe o 14,6% od ubiegłorocznych) wystarczą na produkcję 1,9 mln ton cukru.

Zbiory siana są nieco niższe od ubiegłorocznych (11,8 i 11,6 mln ton). Produkcja warzyw gruntowych wyniesie w br. 5,1 mln ton. Dobrze obrodziła kapusta, bardzo dobrze kalafior (110,4% produkcji ubiegłorocznej), nie najlepiej cebula (612 tys. ton wobec 646 tys. ton w ub.r.), przeciętnie marchew. Ogórków zebrano 328 tys. ton tj. o 5,8% więcej niż przed rokiem, ale znacznie mniej niż średnio w pierwszym 5-leciu bieżącej dekady. Zbiory pomidorów były b. niskie - 205 tys. ton, wobec 442 tys. ton w latach 86-90 i 399 tys. ton w okresie 91-95.

Zbiory jabłek (1900 tys. ton) będą nieco niższe od ubiegłorocznych (1951 tys. ton), ale znacznie wyższe od średniej z lat 91-95 (1557 tys. ton).

Truskawek zebrano w Polsce 160 tys. ton i było to o 11,7% mniej niż w ub.r. i aż o 112 tys. ton mniej niż w latach 86-90. Podobnie niskie były zbiory porzeczek, natomiast doskonale obrodziły maliny (40 tys. ton wobec 36 tys. ton w ub.r., 33 tys. ton w poprzednim dziesięcioleciu). (Boss 41/97)

UNIA EUROPEJSKA NIE ZAMIERZA WSPOMAGAĆ POLSKICH ROLNIKÓW

Franz Fischler, komisarz ds. rolnych UE uważa, że nowi członkowie Unii Europejskiej nie będą potrzebowali dopłat do dochodów rolników. Jest to -jego zdaniem - ekonomicznie nieuzasadnione.

To opinia dokładnie niemal odwrotna od prezentowanej przez przedstawicieli polskich rolników, m.in. w ostatnich miesiącach bardzo ostro przez wicepremiera i ministra rolnictwa, Jarosława Kalinowskiego.

Przedstawiciele Unii uważają, że udzielanie tego rodzaju pomocy rolnikom z nowych krajów członkowskich, a więc w tym również i z Polski, nie miałoby sensu. Mogłoby tylko wywołać zakłócenia na rynku i pogorszyć konkurencję. Opóźniłoby ponadto restrukturyzację polskiego rolnictwa.

Tymczasem polskie rolnictwo powinno w pierwszej kolejności właśnie umocnić swoją konkurencyjność i zmodernizować przemysł spożywczy. Bowiem tylko racjonalnie przeprowadzone unowocześnienie i restrukturyzacja może względnie szybko przynieść wzrost cen produktów

rolnych, co z kolei powiększy dochody rolników.

Zamiast dopłat do dochodów rolników, Polska więc może liczyć tylko na wsparcie przekształceń w rolnictwie i w przemyśle spożywczym - takie jest oficjalne stanowisko Komisji Europejskiej. Moment udzielenia i rozmiary tej pomocy mają podstawowe znaczenie dla wzmocnienia konkurencyjności polskiego rolnictwa. Dlatego też w interesie Polski leży - uważa Komisja Europejska - jak najszybsze sięgnięcie po fundusze przedakcesyjne na rzecz rozwoju rolnictwa. Ich wysokość oceniana jest na 0,5 mld ECU jeszcze przed rokiem 2000. (Boss 41/97)

ŻYWNOŚĆ Z POLSKI DO MOSKWY ZA 130 MLN USD

W przyszłym roku trafi do Moskwy polska żywność za ok. 130 mln USD. Najprawdopodobniej będzie to wieprzowina, mięso drobiowe, sery i owoce. Lista eksportowanej żywności może się jeszcze zmieniać, bowiem podpisano w tej sprawie dopiero wstępne porozumienie. Kontrahentem ze strony polskiej będzie firma Bartimpex, partnerem po stronie rosyjskiej moskiewska firma Exima, która w 30-40% zaspokaja zapotrzebowanie miasta na masło, olej i ryż. Zapłata za żywność dokonana zostanie w postaci dostaw 1,5 mld m³ rosyjskiego gazu. Jest to gaz, który Moskwa otrzymuje w ramach określonego limitu przez Gazprom - jeśli go nie wykorzysta w całości, może wykorzystać go do wymiany na inne potrzebne jej towary.

Firma Bartimpex ma doskonałą opinię u swoich moskiewskich kontrahentów. Oceniają oni, że w minionych sześciu latach współpracy nie zdarzyło się, aby Bartimpex dostarczył towary złej jakości. Jak ocenia szef firmy Aleksander Gudzowaty, Rosjanie są bardzo wymagającymi partnerami, i wbrew niekiedy jeszcze kolportowanym opiniom, nie kupują już towarów kiepskiej jakości, mogą też przebiegać do woli w atrakcyjnych cenowo ofertach ze świata. To sprawia na przykład, że polska żywność przestaje być powoli atrakcyjna cenowo na tamtym rynku.

Za drogie stało się np. masło i teraz głównym jego dostawcą stała się Nowa Zelandia. Podobnie ma się rzecz z wołowiną. Wiele produktów Rosja ma też pod dostatkiem własnych. Zaopatrzenie Moskwy w produkty mleczne, zbożowe i ryby opiera się głównie na dostawach od rodzimych producentów. Aleksander Gudzowaty uważany jest za jednego z najbogatszych Polaków, wartość rynkowa Bartimpeksu ocenia się na ponad miliard złotych. Firma stanęła mocno na nogi po podpisaniu kontraktu na dostawę do Rosji 100 tys. ton pszenicy. Od paru lat kupuje wspomniane moskiewskie nadwyżki gazu. (Boss39/97)

OCHRONA ROŚLIN A PLONOWANIE

Jak wynika z analiz Instytutu Ochrony Roślin z powodu chorób szkodników i zachwaszczenia, plony zbóż są niższe o 15-20%. W Polsce zużycie środków chemicznej ochrony roślin wynosi ok. 0,6 kg/ha, w krajach UE jest kilkanaście razy wyższe. (Boss 41/97)

PROGNOZY

PROGNOZA ROZWOJU RYNKU MLECZARSKIEGO DO ROKU 2000

Prognozy rozwoju gospodarczego Polski przewidują utrzymanie się wysokiego tempa rozwoju gospodarczego w okresie do 2000 r. Przy osiągnięciu zakładanego tempa wzrostu gospodarczego kraju dochody ludności w 2000 r. będą prawdopodobnie o około 10% wyższe niż w roku 1996. Rosnące dochody powinny więc być źródłem umiarkowanego wzrostu popytu na produkty mleczarskie, chociaż jego tempo ze względu na niską elastyczność dochodową spożycia nabiału (w granicach 0,3) nie będzie wyższe niż 1 % rocznie. Jest więc prawdopodobne, że w roku 2000 spożycie nabiału wzrośnie do około 200 l na 1 mieszkańca (w ekwiwalencie mleka). Będą się przy tym pogłębiały dotychczasowe zmiany strukturalne. Produkty tańsze, takie jak mleko spożywcze czy krajanka twarogowa, będą zastępowane przez droższe produkty wyżej przetworzone. Spożycie masła utrzyma się prawdopodobnie na poziomie 1996 r., a więc około 4 kg na 1 mieszkańca.

Globalna konsumpcja mleka wzrośnie więc o około 4% i może wynieść w roku 2000 około 10,5 mld l, wobec 10,1 l w 1996 r. Złoży się na to przyrost o około 7% spożycia mleka przechodzącego przez kanały rynkowe oraz spadek o około 5% samozaopatrzenia ludności rolniczej. Szacujemy, że samozaopatrzenie zmniejszy się poniżej 2,6 mld l, pod wpływem zarówno spadku konsumpcji mleka na 1 osobę w rodzinach rolniczych, jak i zmniejszania się liczby gospodarstw produkujących mleko, których będzie ubywało w miarę postępujących procesów specjalizacji i koncentracji produkcji mleczarskiej. Szacujemy, że pojemność krajowego rynku na mleko wyniesie w roku 2000 około 8 mld l.

Do takiego poziomu może wzrosnąć w roku 2000 skup mleka, który podobnie jak w roku 1996 będzie dynamicznie wzrastał. Źródłem wzrostu skupu będzie jednak w głównej mierze ograniczanie sprzedaży bezpośredniej, która zmniejszy się z około 1,6 mld l do 0,6 mld l. Przyrost produkcji mleka w tym czasie będzie bowiem znacznie mniejszy i może wynieść nie więcej niż 0,5-0,6 mld l do 2000 r. Jest prawdopodobne, że produkcja mleka w 2000 r. wyniesie nie więcej niż 12,2 mld l. Taki wzrost produkcji mleka, przy spadkowej tendencji pogłowia krów, która będzie prawdopodobnie trwała nadal, będzie wymagał przyrostu mleczności krów o ponad 100 l rocznie. Można wówczas oczekiwać, że w 2000 r. wydajność mleczna krów przekroczy 3600 l. Taki scenariusz wydaje się prawdopodobny, jeśli relatywna opłacalność produkcji mleka nie będzie niższa niż obecnie, a mleczarnie wspierane przez Program Restrukturyzacji i Modernizacji Mleczarstwa będą silnie premiowały poprawę jakości mleka oraz wspomagały rolników powiększających skalę i unowocześniających technologie jego produkcji.

Pogłowie krów mlecznych może zmniejszyć się do roku 2000 z obecnych 3,5 mln sztuk do około 3,3 mln sztuk. Można nawet powiedzieć, że bez ograniczenia liczby krów

uzyskanie przewidywanego wzrostu wydajności mlecznej nie będzie możliwe. Koncentracja stad mlecznych w gospodarstwach specjalizujących się w produkcji mleka będzie odbywała się przede wszystkim kosztem gospodarstw utrzymujących 3-6 krów, rezygnujących z utrzymywania bydła mlecznego. Nie zmieni się natomiast liczba gospodarstw z 1-2 krowami, hodowanymi przede wszystkim na potrzeby rodziny rolnika. (Boss 39/97)

ARR PROGNOZUJE SPOKÓJ NA RYNKU W BIEŻĄCYM ROKU GOSPODARCZYM

Prognozę cen skupu na nowy sezon produkcyjny w rolnictwie, który rozpoczęły siewy jesienne, opracował zespół ekspertów, działający przy prezesie Agencji Rynku Rolnego. Przewiduje się w niej umiarkowany wzrost cen pszenicy, żyta, żywca wieprzowego i wołowego oraz mleka.

Według ekspertów, rynek zbóż będzie do końca czerwca przyszłego roku w miarę zrównoważony, pewna przewaga popytu nad podażą może dotyczyć jedynie pszenicy wysokojakościowych. Potrzeby w zakresie ich importu ocenia się na ok. 500 tys. ton.

Cena skupu pszenicy pod koniec br. może wynosić 52-54 zł, a żyta 39-41 zł za kwintal. W marcu przyszłego roku cena pszenicy natomiast może wzrosnąć do 53-56 zł, a pod koniec czerwca 1998 r. do 54-58 zł za kwintal. Dla żyta prognozuje się wzrost ceny skupu do 40-43 zł w marcu i do 42-45 zł za kwintal pod koniec czerwca przyszłego roku. Oznacza to, że w czerwcu 1998 r. cena pszenicy byłaby o 6-14% wyższa niż w czerwcu br., a żyta o 4-11 %.

Według przewidywań ARR, produkcja wieprzowiny w II półroczu br. będzie ok. 5% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Uwzględniając to i przewidywany popyt zespół ekspertów prognozuje, że do końca roku ceny skupu trzody chlewnej będą nieznacznie wzrastały, a w I kwartale 1998 r. ustabilizują się na poziomie z grudnia br. Z kolei w II kwartale przyszłego roku mogą wzrosnąć, ale w niewielkim stopniu, a przyczyni się do tego ograniczony popyt i wzrastająca już wtedy podaż żywca wieprzowego.

W grudniu br. cena skupu wieprzowiny może osiągnąć poziom 4,1-4,3 zł, a pod koniec czerwca 1998 r. ukształtuje się w wysokości 4,1-4,4 zł za kg. Produkcja wołowiny natomiast w II półroczu tego roku wzrośnie o 5% - uważają eksperci. W ich opinii, ceny skupu żywca wołowego będą przez najbliższy rok wykazywały tendencje do niewielkiego wzrostu i **w przypadku młodego bydła rzeźnego osiągną w grudniu br. poziom 2,8-3,0 zł, a w czerwcu przyszłego roku 2,9-3,1 zł za kg.** W sierpniu tego roku rolnik uzyskiwał w skupie po 2,68 zł za kg młodego bydła rzeźnego.

Od czerwca do sierpnia br. cena skupu mleka utrzymywała się na poziomie 0,57 zł za litr. Przewiduje się, że w okresie jesienno-zimowym, w związku z sezonowym spadkiem podaży, cena skupu mleka może wzrosnąć **do 0,60-0,63 zł pod koniec grudnia tego roku, a w marcu 1998 r. osiągnąć poziom 0,61-0,64 zł za litr** i na tej wysokości powinna się utrzymać do końca II kwartału. (Boss 40/97)

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH SPRAW

JAKĄ FORMĘ PRAWNĄ WYBRAĆ?

W poprzednim artykule była mowa o tym, jak zorganizować się w grupy. Wspomniałem, że proces organizowania się producentów jest procesem wieloetapowym, często bardzo żmudnym, nie zawsze gwarantującym pozytywne zakończenie - powstanie grupy.

Bardzo ważnym etapem na drodze tworzenia grupy jest wybór formy prawnej. **Pamiętać należy, że nie istnieje forma prawna, która gwarantuje nam sukces na rynku.** W konkretnej sytuacji, przed podjęciem ostatecznej decyzji, należy zawsze rozpatrzyć wszelkie możliwe „za” i „przeciw”, zapoznać się z rozwiązaniami już funkcjonującymi, skorzystać z porad przygotowanych do tego instytucji jak Izby Rolnicze, Ośrodki Doradztwa Rolniczego czy Fundacji Spółdzielczości Wiejskiej, a następnie przedyskutować problem we własnym gronie i podjąć decyzję.

Należy wybrać formę zorganizowania, która pozwoli na najpełniejsze zrealizowanie celów grupy. Przed jej wyborem dobrze jest odpowiedzieć na kilka pytań:

- *co jest celem organizacji,*
- *czym ma się ona zajmować,*
- *kto ma być członkiem grupy: czy tylko osoby fizyczne, czy również osoby prawne; czy producenci określonej gałęzi produkcji, czy wielu gałęzi,*
- *jakie są zasoby finansowe grupy,*
- *czy ma to być organizacja o charakterze otwartym, dopuszczającym zmiany w składzie osobowym grupy, czy zamknięta ściśle określonych osób?*

Grupa może działać jako grupa nieformalna lub jako forma prawna: posiadająca osobowość prawną lub nie posiadająca osobowości prawnej. Każde z tych rozwiązań ma swoje plusy i minusy.

Nieformalne grupy pomimo łatwości funkcjonowania, nie nadają się do działania w warunkach gospodarki rynkowej, przede wszystkim ze względu na ich niestabilność - brak uregulowań dotyczących zasad funkcjonowania takiej grupy.

Prawo polskie przewiduje szereg różnorodnych form prawnych zrzeszania się producentów, np.: spółdzielnie, zrzeszenia branżowe, stowarzyszenia, różnego rodzaju spółki. Każda z tych form działa w oparciu o inne uregulowania ustawowe.

Spółki stanowią prawną formę współdziałania osób fizycznych i prawnych, które dla osiągnięcia zamierzonego celu gospodarczego zawierają między sobą umowę, która reguluje zasady obowiązujące wewnątrz spółki.

Spółki mają nieograniczony skład osobowy (w szczególnych wypadkach może być spółka jednoosobowa), jednak w celu przyjęcia nowych członków należy zmienić umowę spółki.

Charakter otwarty, pozwalający na przyjmowanie nowych członków do organizacji bez konieczności zmieniania dokumentów rejestracyjnych, mają trzy formy:

■ Spółdzielnia

działa w oparciu o Prawo spółdzielcze. Liczba członków założycieli nie może być mniejsza niż 10 osób fizycznych lub 3 osoby prawne. Osoby prawne mogą być pełnoprawnymi członkami organizacji. Spółdzielnia, w interesie i przy zapewnieniu korzyści swoim członkom, prowadzi działalność gospodarczą na zasadach rachunku ekonomicznego. Spółdzielnia może również prowadzić działalność społeczną i kulturalno-oświatową na rzecz członków i środowiska.

■ Rolnicze zrzeszenie branżowe

działa w oparciu o Ustawę o społeczno-zawodowych organizacjach rolników, która reguluje również działanie kółek rolniczych i kół gospodyń wiejskich. Liczba członków założycieli nie może być mniejsza niż 10 osób fizycznych, z których co najmniej 8 musi prowadzić gospodarstwo rolne. Osoby prawne nie mogą być członkami zrzeszeń. Zrzeszenie skupia rolników indywidualnych specjalizujących się w określonej gałęzi produkcji roślinnej lub zwierzęcej. Zrzeszenie może inicjować, organizować i prowadzić działalność gospodarczą i społeczną.

■ Stowarzyszenie

działa w oparciu o Prawo o stowarzyszeniach. Liczba członków założycieli nie może być mniejsza niż 15 osób fizycznych. Osoby prawne mogą być tylko członkami wspierającymi. Stowarzyszenie jest organizacją o celach niezarobkowych. Może prowadzić działalność gospodarczą, która jednak nie może być istotą działania organizacji, a jedynie ma służyć wsparciu realizacji celów statutowych.

Wszystkie wyżej omówione formy posiadają osobowość prawną, a swoje działanie opierają o zasady spółdzielcze.

Witold Boguta

Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

FUNDACJA

FSW SPÓŁDZIELCZOŚCI WIEJSKIEJ

Od 1991 roku pomaga spółdzielczości wiejskiej

- posiada informacje i wiedzę dotyczącą organizacji i funkcjonowania spółdzielczości wiejskiej w krajach Unii Europejskiej

- umożliwiła zapoznanie się ze spółdzielczością wiejską w Europie Zachodniej

- dostarcza spółdzielniom wiejskim kompleksową pomoc w zakresie przebudowy organizacyjnej

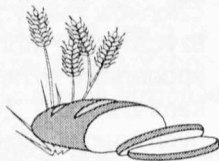
Regionalny Ośrodek Usług Spółdzielczych FSW
ul. I Armii Wojska Polskiego 5
20 - 078 Lublin

SZANSE I ZAGROŻENIA DLA POLSKIEGO ROLNICTWA PO WEJŚCIU DO UNII EUROPEJSKIEJ

Wiele emocji budzi ostatnio sprawa bliskiego członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Szczególnie środowiska rolników z obawami obserwują toczące się na ten temat dyskusje i rozmowy. Obawy te są wysoce uzasadnione gdyż w publicznych debatach podkreśla się, że rolnictwo będzie działem stwarzającym największą trudność w procesie integracji Polski ze strukturami UE. Niewątpliwie do integracji należy się przygotować i znać warunki w jakich będą gospodarować rolnicy po wejściu do UE. Poniżej prezentujemy bilans szans i zagrożeń jakie niesie ze sobą wstąpienie do UE dla głównych działów rolnictwa.

■ Sektor zbóż

Szanse

- Jeśli w UE będzie postępowała liberalizacja rynku zbóż (wymuszana ograniczeniem regulacji rynkowej w USA), będzie to sprzyjać rozwojowi rynków hurtowych w Polsce, co pozwoli na przewyższenie wysokiej sezonowości podaży oraz niskiej płynności na rynku zbóż; obniżeniu ulegną koszty transakcyjne. W dalszej perspektywie będzie to prowadzić do ograniczenia roli państwa na tym rynku. Takie podejście umożliwi realizację nadrzędnego celu transformacji jakim jest oparcie systemu produkcji i dystrybucji na sprawności sektora prywatnego. Z drugiej strony niektórzy uważają, że obroty zbożem na polskim rynku są zbyt małe, aby były jakieś szanse na powstanie giełdy. Takich giełd w Europie będzie prawdopodobnie tylko kilka;
- Możliwość uzyskania płatności kompensacyjnych przez polskich rolników;
- Osiągnięcie stabilizacji rynku zbóż i zwiększenie jego przejrzystości - bardziej przewidywalna działalność interwencyjna. Powinno to sprzyjać angażowaniu się prywatnego kapitału w skup i magazynowanie zbóż;
- Wymuszenie poprawy efektywności produkcji zbóż, aby utrzymać pozycję konkurencyjną na rynku Unii;
- Konieczność wprowadzenia ujednoliconego systemu klasyfikacji zbóż, co pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie zasobów zbóż krajowych oraz przyczyni się do zwiększenia międzynarodowej konkurencyjności sektora;
- Uzyskanie dostępu do większego rynku dla przetwórstwa zbóż;
- Uzyskanie dostępu do nowych technologii, komponentów (przemysł paszowy).

Zagrożenia

- Z uwagi na naturalne, gorsze warunki do produkcji zbóż (gleby, klimat, okres wegetacji) producenci polscy stoją na słabszej pozycji w stosunku do producentów unijnych;
- Większa konkurencja ze strony producentów unijnych. W Polsce brak jest ujednoliconego i stosowanego we wszystkich

ogniwach łańcucha marketingowego systemu oceny wartości technologicznej ziarna. Struktura gospodarstw rolnych powoduje, że oferta sprzedaży składa się z wielu małych mieszanych partii co stanowi poważną trudność w osiągnięciu jakościowej spójności podaży zbóż;

- Wzrost kosztów produkcji z tytułu wzrostu cen ziemi i kosztów pracy. Należy przy tym pamiętać, że na przestrzeni ostatnich miesięcy ceny pszenicy w Polsce przewyższały ceny w UE. Zakładając utrzymanie tej tendencji, z chwilą uzyskania członkostwa w Unii ceny zbóż w Polsce musiałyby ulec obniżce. Wzrost kosztów produkcji mógłby się również wiązać z narzuceniem standardów unijnych;
- Spadek konkurencyjności spowodowany realną aprecjacją złotego;
- Upadek małych młynów (w Hiszpanii w następstwie integracji ich liczba spadła z 6 tys. do około 700).

■ Sektor mięsa

Szanse

- Wzrost cen wołowiny. Z drugiej jednak strony kryzys na rynku wołowiny w UE w następstwie BSE spowodował spadek jej sprzedaży o około 10%, spadek cen i konieczność interwencji. Dla zrównoważenia rynku należy zmniejszyć produkcję wołowiny w Unii o co najmniej 6% (w niektórych krajach nawet o 10-15%);
- Uzyskanie dostępu do płatności od sztuki zwierząt (na krowy, matki, bukiety itd.);
- Uzyskanie dostępu do środków finansowych w ramach Funduszy Strukturalnych na usprawnienie przetwórstwa i marketingu produktów mięsnych, tworzenie grup i zrzeseń producentów zainteresowanych wspólną sprzedażą swoich produktów (wzmocnienie pozycji rolników w kontaktach z przetwórcami i obniżenie kosztów transakcyjnych);
- Osiągnięcie większej stabilizacji na rynku mięsa m.in. poprzez większy stopień specjalizacji produkcji;
- Wprowadzenie klasyfikacji poubojowej tusz wg systemu EURO może przyspieszyć poprawę wskaźników jakościowych, co będzie miało ogromne znaczenie dla przyszłej konkurencyjności na rynku UE;
- Uzyskanie dostępu do nowych technologii dla przetwórstwa;
- Uzyskanie dostępu do większego rynku zbytu i związane z tym większe możliwości sprzedaży produktów markowych (np. Krakowska, Żywiecka).

Zagrożenia

- Stagnacja lub spadek cen wieprzowiny oraz drobiu;
- Obserwowana od kilku lat tendencja spadkowa konkurencyjności krajowej produkcji trzody chlewnej i bydła opasowego zagraża pozycji tych sektorów w UE zwłaszcza, że kolejna runda rozmów handlowych rozpoczynająca się w 1999 r. może doprowadzić do liberalizacji rynku mięsa w Unii;
- Konkurencja ze strony producentów z UE przy rozdrobnionej strukturze produkcji w Polsce i niewielkim odsetku gospodarstw specjalistycznych, co sprzyja cyklowi świńskim;
- Konieczność stosowania przepisów o ochronie zwierząt regulujących postępowanie ze zwierzętami podczas chowu, transportu i uboju;

➤ Potencjalne trudności z wprowadzeniem środków o charakterze ogólnym (przepisy niezwykle istotne dla producentów i konsumentów, a dotyczące chorób odzwierzęcych, stosowania hormonów, somatropiny bydłowej oraz innych środków pobudzających wzrost i produktywność) z uwagi na brak personelu, środków technicznych i laboratoriów. Szczególnie ważna, ale kosztowna i wymagająca dobrej aparatury, jest kontrola stosowania hormonów i substancji beta-antagonistycznych;

➤ Wprowadzenie w życie niektórych funkcjonujących w UE przepisów będzie w polskich warunkach trudne - np. rejestracja i znakowanie zwierząt, rezygnacja ze szczepień ochronnych przeciwko pomorowi świń;

➤ Potencjalne trudności przy zapewnieniu standardów mikrobiologicznych niektórych produktów (zwłaszcza mięsa mielonego) i identyfikacji zanieczyszczeń i substancji niepożądanych znajdujących się m.in. w podrobach zwierzęcych;

➤ Konkurencja ze strony przetwórstwa z UE (o wysokiej koncentracji kapitału). Paradoksalnie, wysokie ceny płacone za surowce rolne (w wyniku obowiązywania zasad Wspólnej Polityki Rolnej) spowodowały, że przetwórstwo unijne dostosowując się do takich warunków musiało obniżyć koszty operacyjne i jest konkurencyjnie na rynku międzynarodowym;

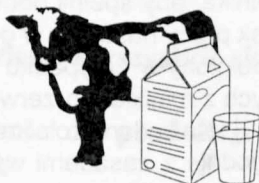
➤ Nowe przepisy zmuszą producentów wędlin do uboju zwierząt w rzeźniach lub do zakupu mięsa do przerobu, co może mieć istotny wpływ na poziom kosztów (obecnie zwierzęta ubijane są we własnym zakresie; 40% sprzedawanego mięsa nie posiada certyfikatu weterynaryjnego);

➤ Wprowadzenie rygorystycznych wymagań co do warunków sanitarnych w rzeźniach będzie się wiązało z ogromnymi obciążeniami finansowymi zakładów mięsnych.

➤ Utylizacja odpadów zwierzęcych wymaga sieci zakładów utylizacyjnych, stosujących metodę przetwórstwa termicznego;

➤ Spadek konkurencyjności sektora spowodowany realną aprecjacją złotego.

■ Sektor mleka

Szanse

➤ Znaczny wzrost cen mleka;

➤ Możliwości wzrostu eksportu produktów mleczarskich;

➤ Uzyskanie dostępu do środków finansowych w ramach funduszy strukturalnych na usprawnienie przetwórstwa i marketingu mleka i produktów mlecznych, tworzenie grup i zrzeszeń producentów zainteresowanych wspólną sprzedażą swoich produktów;

➤ Wymuszanie poprawy jakości mleka i produktów mlecznych z uwagi na wyższe wymagania w tym zakresie w UE.

Zagrożenia

➤ Duże rozdrobnienie produkcji obniża konkurencyjność polskich producentów w Unii;

➤ Wzrost cen mleka może prowadzić do spadku konkurencyjności produktów mleczarskich;

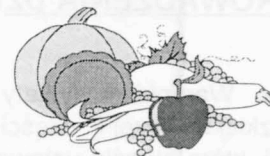
➤ Potencjalne trudności przy zapewnieniu standardów mikrobiologicznych mleka oraz artykułów mleczarskich z mleka surowego;

➤ Wysokie koszty związane z wprowadzeniem i przestrzeganiem wyższych norm Unii na mleko;

➤ Duża konkurencja ze strony silnych przetwórców z UE i związane z tym ryzyko upadku mniejszych mleczarni;

➤ Wprowadzenie kwot mlecznych w ich obecnym kształcie (istnieją propozycje reformy tego systemu) w momencie, gdy nie została jeszcze zakończona restrukturyzacja mleczarstwa może mieć skutki antyefektywnościowe dla tego sektora w Polsce.

■ Sektor owoców i warzyw

Szanse

➤ Wyższe ceny owoców i warzyw;

➤ Znikną bariery np. przy eksporcie truskawek, malin, koncentratu jabłkowego czy cebuli. Przy utrzymaniu relatywnie niskich kosztów produkcji daje to szansę ekspansji eksportu, zwłaszcza, że owoce i warzywa charakteryzują się dobrą jakością, a Polska ma tradycję ich eksportu na rynki Unii. Rośnie np. udział produkcji jabłek popularnych w UE - w rejonie grójecko-wareckim w sadach młodszych niż 8 lat odmiana Jonagold zajmuje już 21% ogólnej powierzchni nasadzeń jabłoniowych;

➤ Uzyskanie dostępu do środków finansowych w ramach funduszy strukturalnych na usprawnienie przetwórstwa i marketingu owoców i warzyw, tworzenie grup i zrzeszeń producentów zainteresowanych wspólną sprzedażą swoich produktów. Wzmocni to pozycję producentów owoców i warzyw i umożliwi obniżenie kosztów transakcyjnych.

Zagrożenia

➤ Część kosztów tworzenia organizacji producenckich, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania rynku owoców i warzyw, poniesie Polska, ponieważ Unia pokrywa na ogół tylko do 25 % tych kosztów;

➤ Ryzyko zalania polskiego rynku produktami unijnymi, np. jabłkami (które przewyższają jabłka polskie dorodnością, wyrośnięciem i wybarwieniem, są starannie sortowane, kalibrowane i pakowane), przy jednocześnie niewielkich szansach wzrostu eksportu z Polski do UE jabłek deserowych (w 1995 r. zbiory odmian najbardziej popularnych w UE - Golden Delicious i Jonagold stanowiły w Polsce tylko 1,6% zbiorów ogółem). Ponadto producenci i eksporterzy z UE dysponują nowoczesną bazą przechowalniczą, nie szczędzą również środków na promocję. Przykładem może być również marchew importowana z Holandii, która znajduje w Polsce nabywców pomimo wyższej ceny. Wynika to z jej lepszego opakowania i kalibrowania;

➤ Niektóre owoce (np. truskawki) mogą być dostępne na polskim rynku poza naszym sezonem, co może spowodować spadek cen krajowych;

➤ Wprowadzenie zasad Wspólnej Polityki Rolnej na rynku owoców i warzyw spowoduje wzrost ich cen, a tym samym wzrost kosztów dla polskiego przetwórstwa i prawdopodobny spadek konkurencyjności;

➤ Pojawienie się sieci supermarketów na polskim rynku i stawianie przez nie wysokich wymagań odnośnie jakości i standardów niesie ze sobą ryzyko, że mniejsi producenci mogą im nie sprostać. Z drugiej strony obserwuje się na świecie wzrost znaczenia rynków farmerskich, gdzie producenci sprzedają swoje własne produkty. Przykładem mogą być Stany Zjednoczone, gdzie roczna wartość obrotów na tych rynkach przekroczyła już 1 mld USD i wykazuje tendencję rosnącą.

Źródło: Sad Karłowcy 2/97

§ PRAWNIK RADZI

UMOWY ZAWIERANE W ZWIĄZKU Z ZAPRZESTANIEM PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

(cz.1)

Warunkiem wypłaty pełnej emerytury lub renty inwalidzkiej rolniczej tj. części składkowej i części uzupełniającej, którą określa ustawa z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 z późniejszymi zmianami) jest zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

W praktyce rolnik zaprzestaje prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli przekaze gospodarstwo rolne. Z przekazanego gospodarstwa rolnego rolnik może wyłączyć i pozostawić sobie na własność (lub w posiadaniu) grunty wraz z budynkami, jeżeli łączna ich powierzchnia nie powoduje opodatkowania podatkiem rolnym.

Zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej rolnik może dokonać w każdej dopuszczalnej prawem formie.

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje możliwość zawarcia przez rolnika umów, dzięki którym wypłata emerytury lub renty inwalidzkiej jest możliwa w pełnej wysokości. Takimi umowami są:

- umowa z następcą
 - umowa dzierżawy
- (szczegółowo opisana w numerze 6 Biuletynu BIR)

Umowa z następcą

Definicja umowy

Przez umowę z następcą rolnik będący właścicielem (lub współwłaścicielem) gospodarstwa rolnego zobowiązuje się przenieść na osobę młodszą od niego co najmniej o 15 lat (niekoniecznie na kogoś z rodziny) własność, udział we współwłasności i posiadanie gospodarstwa rolnego z chwilą nabycia prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej, jeżeli następca do tego czasu będzie pracować w gospodarstwie rolnym. Umowa z następcą może zawierać także inne postanowienia w szczególności dotyczące wzajemnych świadczeń stron przed i po przeniesieniu przez rolnika własności gospodarstwa rolnego na następcę (art. 84 wyżej cytowanej ustawy).

Umowa z następcą składa się z dwóch etapów.

- ➡ Pierwszy etap to umowa, w której rolnik zobowiązuje się przenieść własność i posiadanie gospodarstwa rolnego na następcę.
- ➡ Drugi etap to umowa w celu wykonania umowy z następcą czyli umowa przenosząca własność i posiadanie gospodarstwa rolnego na następcę.

Zarówno pierwsza, jak i druga umowa powinna być zawierana w formie aktu notarialnego.

Uprawnienia dotychczasowego właściciela

Jeżeli w umowie z następcą albo w umowie zawartej w celu wykonania tej umowy nie postanowiono inaczej, rolnik po przeniesieniu własności gospodarstwa rolnego na następcę może żądać od niego świadczeń przewidzianych w art. 908 § 1 Kodeksu cywilnego (tj. przyjęcie zbywcy jako domownika, dostarczanie mu pożywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnienie odpowiedniej pomocy i pielęgnowanie w chorobie, sprawienie mu własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego zwyczajom miejscowym).

Żądania muszą odpowiadać uzasadnionym potrzebom rolnika i członków jego rodziny oraz warunkom majątkowym i osobistym następcy z uwzględnieniem jego udziału pracy w gospodarstwie rolnika i korzyści uzyskanych od rolnika przed objęciem gospodarstwa.

Jeżeli rolnik przeniósł własność gospodarstwa rolnego na następcę przed nabyciem prawa do emerytury lub renty, a w umowie z następcą albo w umowie zawartej w celu wykonania tej umowy nie postanowiono inaczej, może on także żądać od następcy w zakresie określonym wyżej świadczeń pieniężnych w wysokości nie przekraczającej połowy emerytury podstawowej miesięcznie do czasu nabycia prawa do emerytury lub renty.

Rozwiązanie umowy z następcą

Na żądanie rolnika sąd może rozwiązać umowę z następcą, jeżeli następca bez usprawiedliwionych powodów nie podjął albo zaprzestał pracy w gospodarstwie rolnika, nie wywiązuje się z obowiązków przyjętych w umowie lub postępuje w taki sposób, że nie można wymagać od rolnika, aby spełnił obowiązki względem następcy. Warunek pracy następcy w gospodarstwie rolnym uważa się za spełniony w przypadku usprawiedliwionych lub uzgodnionych z rolnikiem przerw w pracy.

Na żądanie rolnika sąd, po rozważeniu interesów stron zgodnie z zasadami współżycia społecznego, może rozwiązać umowę przenoszącą własność gospodarstwa rolnego, zawartą w celu wykonania umowy z następcą jeżeli następca:

- ➡ uporczywie postępuje wobec rolnika w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego lub
- ➡ dopuścił się względem rolnika albo jednej z najbliższych osób rażącej obrazy czci bądź umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu albo wolności, lub
- ➡ uporczywie nie wywiązuje się ze swych obowiązków względem rolnika wynikających z umowy lub z przepisów prawa.

Dokończenie w następnym numerze biuletynu.

**Porady Prawne
udzielane są w Biurze
Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
w każdą środę od 12.00 do 14.00**

WOLA-PASZE

Czołowy producent pasz w województwie białskopodlaskim.

Oferujemy hodowcom pasze pełnoporcjowe oraz koncentraty paszowe dla trzody chlewnej, bydła i drobiu. Produkujemy pasze sypkie, granulowane i kruszone. Zapewniamy transport pasz workowanych i pasz luzem specjalistycznymi paszowozami.

Nasze atuty to:

- Receptury optymalizowane przez lekarzy weterynarii.
- Optymalne zbilansowanie pod względem wartości energetycznej i składu aminokwasowego.
- Mieszanki zawierają wszystkie składniki niezbędne do prawidłowego wzrostu i rozwoju organizmu.
- Wykorzystywanie do produkcji pasz wyłącznie sprawdzonych surowców o najwyższej jakości.
- Używanie dodatków paszowych wyłącznie uznanych na rynku paszowym firm - między innymi KEMIN, DOLPASZ, POLMARCHE.
- Laboratoryjna kontrola jakości używanych do produkcji surowców i gotowych produktów.
- Atrakcyjne ceny.

Zapraszamy do licznych punktów sprzedaży rozmieszczonych w całym województwie. Dużych odbiorców prosimy o kontakt bezpośredni (możliwość negocjacji cen i form płatności).

PRODUCENT PASZ I KONCENTRATÓW PASZOWYCH

PPHU „WOLA - PASZE” Spółka z o.o.

21-500 Biała Podlaska
ul. Handlowa 7.
tel/fax 0 57 3432696 ; 3422201.

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Parczew 21.10.1997 wtorek	Łosice 22.10.1997 środa	Radzyń Podlaski 22.10.1997 środa	Biała Podlaska 23.10.1997 czwartek	Międzyrzec Podlaski 23.10.1997 czwartek
pszenica	q	-	45-47	50	50	50
pszenżyto	q	-	-	36	40	-
żyto	q	-	30-32	30-32	-	25
owies	q	-	28-30	30	30	30
jęczmień	q	-	-	38-40	-	-
mieszanka zbożowa	q	-	35	34	35	33
kapusta	q	25	18-20	-	20-40	-
ziemniaki	q	-	-	17-20	20	20
prosięta 10-15kg	para	180	180-220	200-220	220	180-220
prosięta pow.15 kg	para	200-220	230-270	220-240	-	230-240
krowa z cielakiem	szt.	-	1700-1800	-	-	-
jaja	szt.	0.30-0.35	0.23-0.29	0.25-0.30	0.28-0.32	0.30-0.35
jabłka	kg	0.80-1.40	0.70-1.40	0.80-1.80	1.00	0.80-1.80
gruszki	kg	2.00	2.00-3.50	2.00-2.50	2.00-3.00	2.00-2.50
cebula	kg	1.20-1.40	1.00-1.50	1.20-1.40	1.20-1.40	1.20-1.40
kapusta	kg	-	-	0.27-0.30	-	0.30-0.35
kapusta	szt.	-	1.00-2.00	-	-	-
czosnek	główka	-	0.80-1.00	-	-	-
czosnek	kg	-	-	-	8.00	-
kapusta kiszona	kg	-	1.00	-	-	2.00
kalafior	szt.	-	2.00	1.20-1.50	-	1.20-1.50
marchew	kg	0.70-0.80	0.70-1.00	0.50-0.80	1.20	0.80
buraki	kg	0.50-0.70	-	0.50-0.80	1.20	0.80
kapusta pekińska	kg	-	-	-	2.50	-
pory	szt.	-	-	0.80	-	-
mak	kg	-	-	-	7.00	-
selery	kg	-	-	-	2.50	-
pomidory	kg	1.80-3.50	1.00-3.50	1.50-2.50	-	2.00-3.00
ogórki	kg	-	5.50	-	-	-
pietruszk	kg	1.20-2.50	2.00-3.00	2.00	2.70	2.00-2.50
sałata	szt.	-	1.00	-	-	0.50
rzodkiewka	pęk.	-	-	0.50	-	-
papryka	kg	3.00-4.00	2.80-3.80	2.00-3.20	3.50	2.50-3.50
pieczarki	kg	-	4.50	3.00-4.00	4.00	3.80
ziemniaki	kg	0.50	0.30	-	-	-
miód	kg	-	13.00	-	7.00	-
orzechy włoskie	kg	-	-	2.00-2.50	3.50	2.00
orzechy laskowe	kg	-	-	7.00	-	7.00

Parczew :	zboża	podaż	brak	popyt	brak
	prosięta	podaż	średnia	popyt	średni
Łosice :	zboża	podaż	mała	popyt	średni
	prosięta	podaż	średnia	popyt	średni
Radzyń	zboża	podaż	duża	popyt	średni
Podlaski:	prosięta	podaż	średnia	popyt	duży
Biała	zboża	podaż	duża	popyt	mały
Podlaska:	prosięta	podaż	mała	popyt	duży
Międzyrzec	zboża	podaż	średnia	popyt	średni
Podlaski:	prosięta	podaż	średnia	popyt	średni

KONKURS

Świąteczny

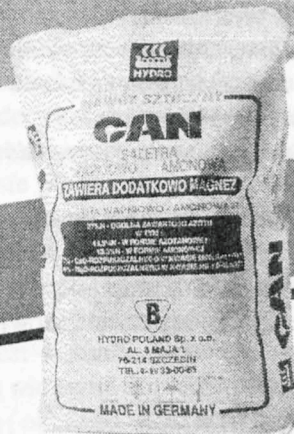

Hydro Poland

Nagroda główna....

20 ton nawozu CAN

Szczegółowe informacje dotyczące uczestnictwa w konkursie można uzyskać w niżej podanych punktach sprzedaży.

FHZ "Agronom", 21-200 Parczew, Jasionka 1, tel. (057) 354-18-22, 355-05-22
PPH "Granbud" Sp. z o.o., Błonie 5a, 08-200 Łosice, tel. (057) 357-36-12, fax (057) 357-35-15

Co może być przyczyną złej jakości mleka ?

Wysoka jakość mikrobiologiczna mleka jest wysoko promowana i na trwałe pozostanie jednym z podstawowych parametrów oceny mleka. Podnoszenie wymogów skupowanego surowca wynika z wielu powodów. Coraz wyższe wymagania rynku oraz wprowadzenie nowych produktów wymagają lepszego jakościowo surowca jakim jest mleko. Także perspektywa przynależności do Unii Europejskiej wymusza podnoszenie jakości wyrobów. Te elementy oznaczają konieczność wprowadzenia surowszych kryteriów oceny jakości mleka również w Polsce. Nadzieją na uzyskanie dobrego jakościowo surowca może napawać optymizmem fakt, że od 1 stycznia 1998 roku będzie obowiązywała nowa, surowsza norma jakościowa mleka, a analizy będą wykonywały, niezależne od mleczarni, laboratoria badania jakości mleka.

Dotychczas jakość mleka rozumiana była dość jednostronnie i za wszelką cenę producenci dążyli do uzyskania jak największej zawartości tłuszczu w mleku. Od pewnego czasu wiele mleczarni przywiązuje dużą wagę do jakości higienicznej mleka i białka. Inwestycja w higienę pozyskiwania mleka nie wymaga zbyt dużych nakładów i już w ciągu miesiąca może spowodować wzrost ceny uzyskiwanej za mleko.

Wielu rolników nie łączy stanu dojarki z jakością higieniczną mleka i wpływem na zdrowotność wymienia. A związek ten jest oczywisty i bardzo ważny. Przestrzeganie kilku zasad eksploatacji dojarki pozwoli uzyskać wyższą cenę za mleko, unikając przy tym zbędnych wydatków na leczenie krów oraz uzyskać wyższą wydajność.

Chcąc uzyskać wysoką jakość mleka i zapewnić prawidłowy dój dojarka mechaniczna musi mieć:

- *prawidłowe podciśnienie*
- *stabilne podciśnienie*
- *prawidłową częstotliwość pulsacji*
- *czyste i sprawne gumy strzykowe*
- *szczelną instalację*
- *odpowiednie wymiary przewodów mlecznych i podciśnienia.*

Zbyt wysokie podciśnienie powoduje m.in. wysysanie kanałów strzykowych, co może powodować występowanie zapaleń wymienia. Niskie podciśnienie przedłuża udój i powoduje szybsze zasuszenie krowy. Wahania podciśnie-

nia zakłócają rytm i częstotliwość pulsacji, co ma wpływ na przebieg doju i stan strzyków. Stabilne podciśnienie powoduje szybszy dój i dokładne opróżnienie wymienia. Niewłaściwe podciśnienie spowodowane jest:

- *zbyt małą wydajnością pompy*
- *zanieczyszczeniem instalacji lub zbyt małą średnicą rur*
- *nieszczelnością instalacji podciśnienia i zasysania powietrza.*

Pompa próżniowa to płuca dojarki. Zbyt mała wydajność powoduje wahania podciśnienia, przedłuża dój.

Regulator podciśnienia to mózg dojarki. Jego zadaniem jest szybkie likwidowanie wahań podciśnienia. Skoki podciśnienia zakłócają dój. Raz na trzy miesiące regulator powinien być wyczyszczony i umyty w ciepłej wodzie z dodatkiem detergentu. Praktyka wykazuje, że regulatora nie należy smarować ani oliwić, gdyż sprzyja to przylepieniu się kurzu. Jeśli zapylenie jest duże jedyną radą jest częstsze czyszczenie.

Pulsator jest sercem dojarki. Głównym i podstawowym jego zadaniem jest utrzymanie prawidłowego tempa pracy gumy strzykowej. Na to składają się takie czynności jak takt ssania i masażu oraz częstotliwość pulsacji. Nieprawidłowe parametry pracy pulsatora mogą być przyczyną zapalenia wymienia.

Rurociąg podciśnienia powinien być również poddany czyszczeniu i nawet myciu szczególnie wtedy, gdy zostanie się do niego mleko / w przypadku wywróceniu się bańki lub pękniętej gumy strzykowej /.

Aparat udojowy - jego rodzaj i stan ma także wpływ na jakość mleka. Zastosowanie zbyt małego kolektora powoduje jego przepełnienie i przepływ z powrotem do strzyków i tym samym dój się wydłuża. Stan gum strzykowych warunkuje delikatny i efektywny udój. Odształcone i popękane gumy są siedliskiem bakterii. Z tych powodów gumy strzykowe należy zmieniać co 6 miesięcy. Każda dojarka, aby spełniała dobrze swoje zadanie powinna być objęta regularnym serwisem. Tego wymaga produkcja mleka wysokiej jakości i o tym musimy pamiętać.

ODR Grabanów. W.FILATIUK

Aby nie powstał pożar.

ZAGROŻENIE POŻAROWE LASU

W poprzednim numerze "Doradztwa Rolniczego" wspomnieliśmy, że zaliczenia obszarów leśnych do kategorii zagrożenia pożarowego dokonuje się w opracowywanych planach urządzenia lasu i planach ochrony parków narodowych.

Plan urządzenia lasu jest podstawowym dokumentem gospodarki leśnej opracowywanym dla określonego lasu. W obecnym stanie prawa w Polsce dokumenty takie sporządza się zarówno dla nadleśnictwa (lasów stanowiących własność Skarbu Państwa) - na wniosek dyrektora

regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych i na jej koszt, jak też jako tak zwane uproszczone plany urządzenia lasu dla jednej lub kilku wsi tej samej gminy (lasy stanowiące własność osób fizycznych) na wniosek wojewody, na koszt budżetu Państwa oraz dla właściciela lasu będącego osobą prawną - na jego wniosek i koszt.

Uproszczony plan urządzenia lasu składa się z:

1. Części ogólnej, zawierającej:
 - a) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia,
 - b) kopię mapy ewidencji gruntów,
2. Części szczegółowej (oddzielnie dla poszczególnych właścicieli) zawierającej zadania w zakresie gospodarki leśnej, dotyczące:
 - a) ilości drewna do pozyskania, w granicach nie przekraczających możliwości produkcyjnych lasów, w użytkowaniu rębnym i przedrębnym,
 - b) zalesienia gruntów,
 - c) ponownego wprowadzenia roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do dwóch lat od usunięcia drzewostanu,
 - d) przebudowy drzewostanu,
 - e) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej.

O pracach związanych z opracowywaniem uproszczonego planu urządzenia lasu oraz o wyłożeniu projektu tego planu do publicznego wglądu przez 14 dni w siedzibie urzędu gminy osoby fizyczne, które są właścicielami tego

lasu są informowane w sposób przyjęty w danej miejscowości. W czasie opracowywania planu właściciele ci mają obowiązek wskazać granice działek leśnych w terenie, a w terminie 30 dni od daty wyłożenia projektu planu mogą składać zastrzeżenia i wnioski do planu. Sposób załatwienia zastrzeżeń lub wniosków wojewoda określa w drodze decyzji.

Po opracowaniu plan zatwierdzany jest przez:

1. Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa);
2. Wojewodę po uzyskaniu opinii właściwego nadleśniczego (dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa).

Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność osób fizycznych, z zobowiązaniem do udostępniania zainteresowanym osobom, otrzymują sołtysi wsi, dla których plan został opracowany, właściwy zarząd gminy, urząd rejonowy i urząd wojewódzki oraz właściwe nadleśnictwa Lasów Państwowych, natomiast właściciele otrzymują część szczegółową dotyczącą lasu stanowiącego jego własność.

Opracowano w Wydziale
Kontrolno-Rozpoznawczym KW PSP

Wydział Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Białej Podlaskiej informuje:

Drogowa jesień

Okres jesienny charakteryzuje się pogorszoną i zmienną sytuacją drogową oraz pogodową, wpływającą niekorzystnie na warunki ruchu na naszych drogach. Szybciej zapadający zmierzch, opady, liście i inne zanieczyszczenia zalegające na jezdniach powoduje, że widoczność jest ograniczona a nawierzchnia dróg bardziej śliska. Jednocześnie warunki pogodowe (zmienne ciśnienie atmosferyczne, zachmurzenie) wpływają na pogorszenie samopoczucia kierujących, ich szybsze zmęczenie i obniżony próg reakcji na bodźce zewnętrzne. Wszystko to w bezpośredni sposób wpływa na bezpieczeństwo ruchu drogowego stanowiąc czynnik sprzyjający zaistnieniu wypadków.

W okresie od stycznia do sierpnia br. zanotowano w kraju rażący, bo ponad 20 % wzrost wypadków drogowych i ich ofiar. W 43 193 wypadkach drogowych rannych zostało 58 913 osób a 5 194 osoby zginęły na miejscu. Średnio codziennie dochodziło do 178 wypadków z 14 - tomi zabitymi na miejscu. Codziennie policjanci zatrzymują ok. 617 nietrzeźwych kierujących pojazdami (w ostatnich 3 dniach sierpnia - po ok. 1 025 nietrzeźwych). Nadal podstawową przyczyną tragedii drogowych jest nadmierna prędkość jazdy, nietrzeźwość a także coraz częściej brak

przepisowego oświetlenia poruszających się po zmierzchu rowerów. W związku ze stałym wzrostem ilości poruszających się bez wymaganego oświetlenia rowerzystów i zagrożeniem stąd wynikającym Komendant Wojewódzkiej Policji w Białej Podlaskiej wydał podległym policjantom pilne polecenie zdecydowanego, konsekwentnego egzekwowania od rowerzystów posiadanie przepisowego oświetlenia w czasie poruszania się po drogach publicznych w warunkach ograniczonej widoczności. Realizując to polecenie policjanci będą konsekwentnie represjonować naruszających przepisy rowerzystów, nakładając mandaty karne. Nawet najlepsze szkiełko (światelko) odbłaskowe nie jest w stanie zapewnić bezpieczeństwa ponieważ staje się widoczne dopiero w światłach nadjeżdżającego pojazdu (około 30 - 40 m) podczas gdy świecące światło czerwone widoczne już jest z odległości ok. 150 - 300 m.

Proponujemy, nie czekając na mandat bądź tragiczny efekt lekkomyślności zaopatrzyć rower w odpowiednie elementy oświetleniowe, zwłaszcza, że w okresie jesiennym przeprowadzane będą na drogach kilkakrotnie wzmożone policyjne działania ukierunkowane między innymi na kontrolę trzeźwości kierujących oraz stanu technicznego i oświetlenia pojazdów.

Potrawy z warzyw jesiennych.

Warzywa obok innych produktów spożywczych odgrywają ważną rolę w żywieniu człowieka. Są one źródłem składników odżywczych, przede wszystkim witamin i soli mineralnych. Składniki te są niezbędne do prawidłowego wzrostu i rozwoju organizmu oraz właściwego przebiegu jego przemian ustrojowych. Z surowych warzyw przygotować można wiele ciekawych i smacznych surówek, warzywa można też łączyć w surówkach z owocami. Poniżej podajemy kilka rodzajów takich surówek.

Warzywem godnym polecenia jest papryka. Szczególnie polecamy spożywanie jej w stanie świeżym. Jest ona upowszechniona w naszych ogródkach ale uprawa jej bez osłon jest ryzykiem. Wiele kobiet uprawia ją w tunelach foliowych lub pod przykryciem z włókniny, co podraża koszty jej uprawy. Ze względu na jej walory smakowe i odżywcze opłaca się ją uprawiać. Z papryki można także przygotowywać wiele smacznych potraw jako samodzielne dania. Kilka z tych potraw przedstawiamy w końcowej części artykułu.

Surówka z dyni, jabłek i pomidorów.

30 dkg oczyszczonej dyni, 2 jabłka, 15 dkg pomidorów, siekany zielony koperek, 3 łyżki oleju, sok cytrynowy, sól, cukier.

Dynię zetrzeć na tarce o dużych oczkach. Jabłka i pomidory umyć i pokrajać w kostkę. Składniki wymieszać z olejem, doprawić do smaku solą, cukrem i sokiem z cytryny, posypać zielonym koperkiem.

Surówka z porów, czerwonej kapusty i slipek.

30 dkg porów, 20 dkg czerwonej kapusty, 10 dkg slipek, sól, czosnek, 1/2 szklanki śmietany.

Pory oczyścić, opłukać i pokroić. Kapustę drobno poszatковать. Ze slipek usunąć pestki i pokroić sliwki w drobną kostkę. Wszystkie składniki wymieszać, doprawić do smaku solą i posiekanym drobno czosnkiem.

Surówka z kapusty kwaszonej i jabłka.

40 dkg kapusty kwaszonej, jabłko, 1/4 pęczka natki pietruszki, 2 łyżki oleju.

Kapustę kwaszoną drobno pokroić. Jabłko umyć, obrać, zetrzeć na tarce o dużych otworach i połączyć z kapustą. Natkę pietruszki drobno pokroić. Wszystkie składniki wymieszać, doprawić do smaku i połączyć z olejem.

Surówka z marchwi, czarnej rzodkwi i natki pietruszki.

30 dkg marchwi, 15 dkg czarnej rzodkwi, 1/2 pęczka natki pietruszki, 1/3 szklanki jogurtu, sok z cytryny lub kwasek cytrynowy, sól, cukier.

Jogurt wymieszać z solą i cukrem. Warzywa umyć. Marchew i rzodkiew obrać i opłukać a następnie zetrzeć na tarce o średnich otworach. Natkę pietruszki drobno pokroić. Wszystkie składniki połączyć, wymieszać z jogurtem. Doprawić do smaku sokiem z cytryny.

Salatka z papryki i sera.

20 dkg papryki konserwowej, 15 dkg żółtego sera, 3 jabłka, 3 ogórki konserwowe, 3 cebule, 3 łyżki majonezu, sól, cukier, natka pietruszki.

wszystkie składniki pokroić w drobną kostkę (cebulę sparzyć), wymieszać z majonezem, doprawić do smaku i posypać zieloną pietruszką.

Surówka z papryki i kapusty.

2 strąki papryki zielonej, 1 świeży ogórek, 2 pomidory, 1 por, 25 dkg kapusty pekińskiej lub włoskiej, 2 łyżki oleju słonecznikowego, sól, pieprz, cukier, sok z cytryny.

Wszystkie warzywa pokroić w plasterki, dodać olej, doprawić do smaku. Podawać jako dodatek do drugiego dania.

Papryka z grzybami.

75 dkg papryki, 30 dkg grzybów, 50 dkg pomidorów, 25 dkg cebuli, 15 dkg boczku, 10 dkg śmietany, 40 dkg mąki, zielona pietruszka, pieprz, sól.

Grzyby pokroić w paski, cebulę poddusić na boczku, dodać pokrojoną w paski paprykę, podlać wodą lub wywarem mięsny, dusić do miękkości. Dodać obrane ze skórki i pokrojone w cząstki pomidory. Doprawić do smaku. Dodać zawiesinę z mąki i śmietany, zagotować. Posypać zieleniną.

Wieprzowina duszona.

75 dkg wieprzowiny, 2 łyżki smalcu, 3 cebule, 4 świeże papryki, 3 pomidory, sól, papryka mielona.

Mięso pokroić w kostkę ok. 2 cm. Cebulę drobno posiekać i zrumienić na tłuszczu, posolić i posypać zmieloną papryką.

Na pozostałym tłuszczu mocno zrumienić pokrojone mięso i dusić razem z cebulą. Do prawie miękkiego mięsa dodać pokrojone w plastry pomidory i paprykę, chwilę poddusić i doprawić do smaku. Podawać z kluskami kładzionymi lub ryżem.

Nadziewane połówki.

Nadzienie z jabłkiem: 2 papryki, 1 por, 1 jabłko, pół puszki zielonego groszku, 2 łyżki śmietany.

Paprykę przekroić wzdłuż i usunąć pestki. Por pokroić w plasterki, osolić. Jabłko obrać, pokroić w kostkę, wymieszać z porami, zielonym groszkiem, śmietaną, solą i pieprzem. Surówką wypełniać połówki papryki.

Przepisy wybrały: W. Malczewska i M. Wołos
specjalistki terenowe d/s wgd.

Podsumowanie konkursu: Zielone lato 97"

W dniu 14 października 1997r. odbyło się uroczyste podsumowanie konkursu agro - ekoturystycznego "Zielone lato 97". Podsumowanie odbyło się w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Siedlcach i dotyczyło trzech województw:

- siedleckiego,
- łomżyńskiego,
- białkopodlaskiego.

W podsumowaniu udział wzięli przedstawiciele ODR-ów oraz rolnicy - laureaci tegorocznej edycji konkursu.

Przy okazji odbyło się też szkolenie. Szkolenie prowadziła Elżbieta Wyrwicz, pracownik Urzędu Kultury Fizycznej w Warszawie a dotyczyło nowej ustawy o usługach turystycznych, kategoryzacji i standaryzacji kwater.

Następnie występowali przedstawiciele ODR, wystąpienia dotyczyły aktualnej sytuacji w agroturystyce w poszczególnych województwach. We wszystkich trzech województwach wzrasta zainteresowanie agroturystyką. Zainteresowanie to dotyczy zarówno rolników jak i turystów, którzy chcą spędzić urlop w gospodarstwach agroturystycznych. Wszystkie wymienione województwa mają podobne warunki klimatyczno - krajobrazowe i w związku z tym najwięcej turystów przebywa w okresie letnim - w czasie wakacji. Są to przede wszystkim rodziny z dziećmi i ludzie starsi. Przybywają z Warszawy, Lublina a ostatnio sporo turystów przybywa też z Częstochowy, Katowic i okolicy.

W chwili obecnej rolnicy mają sporą wiedzę i doświadczenie w przyjmowaniu turystów, mają wiele pomysłów doty-

czących atrakcji turystycznych, podwyższając standard swoich kwater.

Zakończeniem części oficjalnej spotkania było wręczenie nagród i wyróżnień dla nagrodzonych gospodarstw z poszczególnych województw. Nagrody wręczali Dyrektorzy ODR.

Z naszego województwa nagrodziliśmy dwa gospodarstwa agroturystyczne.

I miejsce Komisja Wojewódzka przyznała gospodarstwu agroturystycznemu **Grażyny i Jerzego Hryciuk - zm. Buble Granna, gm. Janów Podlaski**. Czynnikiem decydującym o przyznaniu pierwszego miejsca był wysoki standard oferowanych kwater, najwyższy na terenie województwa. Drugie miejsce otrzymało gospodarstwo **Małgorzaty i Ryszarda Jóźwiak - zam. Mierzwice Kol. gm. Sarnaki**. Elementem wyróżniającym to gospodarstwo była aktywność właścicieli dotycząca promocji swego gospodarstwa. Mimo, że nie posiadają telefonu gościli sporo turystów z Warszawy, dzięki temu, że sami zadbali o promocję poprzez składanie ofert do zakładów pracy w Warszawie.

Nagrodami był sprzęt gospodarstwa domowego. Państwo Hryciukowie otrzymali żelazko firmy Philips i toster, natomiast Państwo Jóźwiakowie otrzymali frytownicę.

Zakończeniem tego przyjemnego spotkania w Siedlcach było ognisko zorganizowane w gospodarstwie agro - ekoturystycznym Państwa Jagodzińskich w miejscowości Cio-pan.

Opracowała: Bożena Warda - Główny Specjalista d/s wgd.

"Co daje rolnikom grupowe działanie"

Cieężka sytuacja w jakiej znajdują się nasi rolnicy wynika z następujących przyczyn:

- *brak rynków zbytu na niektóre towary, które są często surowcem do produkcji żywności, sprzedawane są poniżej kosztów produkcji.*
- *działając w pojedynkę rolnicy nie są w stanie zatrzymać u siebie przetwórstwa i handlu.*
- *gospodarstwa są zbyt wysoko obciążone kosztami stałymi na skutek posiadania dużej ilości środków trwałych takich jak budynki i maszyny które nie są w pełni wykorzystane.*

Nasuwa się pytanie czy w obecnej sytuacji rolnicy będą mogli wypracować w posiadanych gospodarstwach zadawalające dochody rolnicze.

Nie ulega wątpliwości tak, pod warunkiem że dostosują się do wymogów gospodarki rynkowej tzn. że produkty będą sprzedawane z zyskiem. Tylko ten czynnik gwarantuje rozwój gospodarstwa tj. zwiększenie efektywności produkcji, inwestowanie i modernizację. Rolnicy będą mogli swoje towary sprzedawać z zyskiem kiedy zaspokożą one potrzeby konsumentów. Ponadto muszą rolnicy wiedzieć co i w jakiej ilości mają produkować, jak najtaniej zaopatrzyć się w środki do produkcji, muszą zająć się promocją i reklamą lub przynajmniej poinformowaniem potencjalnego odbiorcy o tym, co ma do sprzedania, muszą wynegocjować ceny i wreszcie dokonać samego aktu sprzedaży. Wiele powyższych działań przekracza możliwości pojedynczego rolnika. Poza tym prawie zawsze jest on reprezentantem małej firmy jaką jest gospodar-

stwo. Stąd też są słabymi partnerami dla firm handlowych i często muszą ulegać dyktatowi co do cen i innych warunków kupna - sprzedaży. Chcąc stać się równoprawnym partnerem tych firm rolnicy muszą organizować się w grupy marketingowe. Grupa marketingowa to nic innego jak zorganizowana grupa producentów najczęściej jednego lub kilku produktów, której celem jest wspólne organizowanie sprzedaży produktów oraz zaopatrzenie w środki do produkcji. Zalet przynależności do grup producenckich jest wiele. Oto niektóre z nich:

- *możliwość uzyskania wyższych cen produktów od tych jakie można wynegocjować w pojedynkę.*
- *możliwość tańszego zakupu środków do produkcji,*
- *możliwość zawarcia długoterminowych umów, lepsza informacja rynkowa umożliwiająca udoskonalanie własnej produkcji a tym samym zwiększenie zysków*
wspólna promocja reklama, sprzedaż, i dystrybucja produktów,
- *więcej czasu na zajęcie się produkcją i na wypoczynek,*
- *możliwość zatrudnienia specjalisty ułatwiającego kontakty rynkowe,*
- *można uniknąć będnęj wewnętrznej konkurencji na rynku lokalnym.*

W tych warunkach nie pozostaje nic innego jak rezygnacja z indywidualnych ambicji i swobód a podporządkowanie się wymogom grupy.

Lucyna Soszyńska
ZDR Łosice

Czynniki wpływające na efektywność odchowu prosiąt

1. Zapewnienie odpowiedniej temperatury pomieszczenia.
2. Nowonarodzone prosięta wymagają wysokiej temperatury 32-35 st.C. W 5-7 dniu życia prosiąt stopniowo obniżać temperaturę do 28 st.C.
3. Noworodkom obciąć kielki.
Bardziej bezpieczne jest szlifowanie kielków usuwając tylko wierzchołek zęba
4. W pierwszym tygodniu między 3 a 5 dniem życia zaaszczepić preparatem żelaza.
5. Zapewnić stały dostęp do wody o temperaturze pokojowej.
6. Pod koniec drugiego tygodnia przyzwyczajając prosięta do pobierania innych pasz niż mleko (pasze pochodzenia roślinnego).
7. Podawać paszę w takich ilościach, aby nie zalegało w korytku.
8. Dla zwiększenia odporności zaleca się między trzecim a czwartym tygodniem podać Suiferrovit. Tydzień po tym szczepieniu knurki poddać kastracji.

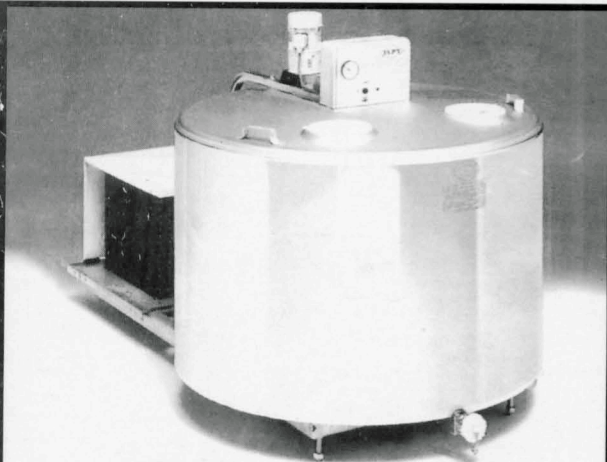
9. W czasie odsadzania prosiąt nie zmieniać rodzaju paszy i ograniczyć jej pobieranie oraz stosować zakwaszanie wody lub karmy. Wodę można zakwaszać kwasem cytrynowym, podawać świeże zsiadłe mleko lub maślanke. Paszę można zakwaszyć kwasem mrówkowym w proszku lub preparatem Lactovac.
10. Zmiany w żywieniu wprowadzać stopniowo i ostrożnie.
11. Do pełnych dawek paszy u prosiąt po odsadzeniu należy dochodzić po trzech tygodniach ograniczonego żywienia.
12. W każdej sytuacji stresowej (np. zmiana miejsca, łączenie miotów) należy ograniczyć dawkę paszy przez kilka dni.
13. Po dwóch tygodniach po oddzieleniu lochy od prosiąt, a nie odwrotnie poddać warchlaki odrobowaceniu.

Jadwiga Bardašin
ZDR Łosice

**Twoje mleko chłodzi szybko
i bezpiecznie.**

**Nie ryzykuj utraty jego jakości.
Używaj wyłącznie najlepszych
schładzalników.**

**Są gwaracją
jakości Twojego Mleka.**

Niezawodny - Kompetentny - Zawsze w pobliżu
Autoryzowany Dealer Westfalia

**Schładzalniki mleka JAPY
wszystkich typów
od 100 do 20.000 litrów**

GOSPODARZ sp. z o.o.

ul. Sienkiewicza 27/3
08-110 Siedlce
tel./fax 0-25/24183, 22110

WESTFALIA

NAM ZALEŻY NA TWOIM MLEKU

„AIDA”

TEL./FAX(0 57)343 77 57; TEL.344 33 95 342 02 60
21-500 Biała Podlaska ul. Gwardii Ludowej 17b

*** * * OFERUJE * * ***

- * PASZE I KONCENTRATY FIRMY „CARGILL”
- * NAWOZY WAPNIOWO MAGNEZOWE - 3 asortymenty
możliwość zamówień telefonicznych - szybkie terminy realizacji
- * NAWÓZ DOGLEBOWY RSM 32%
- * NAWOZY DOLISTNE
Agrosol, Insol, Ekosol
punkt fabryczny - hurt detal
- * OPRYSKIWACZE - gwarancja 12 m-cy
sprzedaż ratalna - bez poręczycieli - informacja telefoniczna
- * AUTOMATY PASZOWE

Magazyn : ul. Gwardii Ludowej 17b-kierunek Sielczyk - tel.342 02 60 dojazd linią nr 9

Krzyżówka 11/97

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A											
B											
C											
D											
E											
F											
G											
H											
I											
J											
K											
L											

Wśród uczestników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 11/97 do dnia 05.12.1997 r. rozlosujemy worek paszy ufundowanej przez firmę DOSSCHE.

Podajemy wykaz oferowanych pasz:

- DLA TRZODY

Prestarter - 25 kg - dla prosiąt

Starter - 50 kg - dla warchlaków w wadze 15-35 kg

Grower - 50 kg - dla warchlaków o wadze 35-70 kg

Finisz - 50 kg - dla tucznika o wadze pow. 70 kg

- DLA DROBIU

Mieszanka dla kurecząt - 25 kg, 0-6 tygodni

Mieszanka ekstra dla niosek - 50 kg

- DLA BYDŁA

Granulat dla cieląt - 25 kg

Granulat dla bydła mlecznego Extra - 50 kg

Prosimy przesłać rozwiązanie na karcie pocztowej na adres redakcji

wraz z wyborem proponowanej paszy. Rozwiązania bez wyboru

rodzaju paszy nie będą uwzględniane

Za rozwiązanie krzyżówki nr 9/97 „To już jesień” nagrodę w formie 1 worka paszy: „Finisz” wylosował Pan Nieścioruk Mieczysław zam. Matiaszówka 21-524 Międzyzyleś.

Sponsorem krzyżówki jest:

DOSSCHE POLAND PASZE KONCENTRATY PREMIKSY

Przedstawiciel PIOTR LIMOWSKI tel. 0-90-227-523

POZIOMO : A-1) Ród plemię . B-6) Pojazd faraona . C-1) Specjalista od bezpańskich psów .
D-6) Pokrywa zęby lub garnki . E-1) Imię męskie . F-6) Góralskie tymczasowe mieszkanie .
G-1) Cyrkowa figura geometryczna . H-6) Na końcu zdania . I-4) Coś do patrzenia .
J-6) Mówi prawdę . K-4) "e" po grecku . L-6) Zasłona z grubego materiału .

PIONOWO : 1-A) Namiastka , erzac . 3-A) Dodatek do kawy . 4-G) W sądzie lub chemiczny .
6-A) Maluch lub starszak . 8-A) Malżeńska lub stanu . 9-F) Zamyka klatkę piersiową od tyłu .
10-A) Leśny rarytas . 11-F) Wolność , swoboda bez granic .

Hasło:

J-6	D-10	A-1	K-5	G-9	A-6	L-11	E-8	H-8	I-11	E-2		L-4	F-9	L-7	G-1	B-3

Opracował Jerzy Mędra

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl. 343 37 92, 343 38 66, 341 12 47,
Dyrektor 341 12 55, fax 343 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel. 343 32 34

Radzyń Podl. ul. Międzyrzecka 99 tel. 352 84 06

Parczew ul. Piwonia 50 tel. 354 24 74

Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 357 26 65

Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 378 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Filatiuk, B. Michalcuk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strąćicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zająć, A. Mazur.

DRUK I : P. Wagner-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /97 nakład 3 500 szt.